

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

11 ביולי 2007

319

כ"ה בתמוז התשס"ז

עמוד

748 הצעת חוק איסור הלבנת הון (תיקון מס' 7), התשס"ז-2007

הצעת חוק איסור הלבנת הון (תיקון מס' 7), התשס"ז-2007

תיקון סעיף 1. בחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1 –

(1) לפני ההגדרה "בורסה" יבוא:

"אבן חן" – אבן המנויה בתוספת ראשונה א';

ד ב ר י ה ס ב ר

לפי החוק, ולהחיל הוראות נוספות הקבועות כיום בחוק והחלות על הגופים החייבים בדיווח, גם על ציבור הסוחרים באבנים יקרות.

(2) תיקונים הנוגעים להיבטים הפליליים של החוק – תיקונים אלה כוללים תיקון סעיף 3 לחוק, שענינו עבירת איסור הלבנת הון, וזאת בעקבות ביקורת של בית המשפט העליון, תיקונים הנוגעים לחילוט רכוש וכן תיקונים הנוגעים להגבלות על גילוי זהות המדווח.

(3) תיקונים הנוגעים להסמכת הרגולטורים השונים באשר להוצאת צווים לפי החוק – יישום הוראות סעיף 7 לחוק, שענינו הטלת חובות על נותני שירותים פיננסיים, העלה כי יש מקום להבהיר ולהרחיב את ההסמכה הקיימת כיום בסעיף זה. בין השאר, מוצע להגדיר את המונח "שליטה" בצורה רחבה, כדי להבהיר כי במסגרת הצווים המוצאים לפי החוק, ניתן לדרוש מידע לגבי כל גורם שהוא בעל שליטה בהתאם להגדרה רחבה זו.

(4) תיקונים הנוגעים לציבור נותני שירותי מטבע – במסגרת התיקון הראשון לחוק, שחוקק בשנת 2002 (ס"ח התשס"ב, עמ' 386) (להלן – תיקון מס' 1), נקבעה חובת יישום של כל מי שעיסוקו במתן שירותי מטבע, במרשם המנוהל בידי רשם שירותי המטבע במשרד האוצר, ונקבע אופן הפיקוח על מגזר זה. יישום החוק לגבי מגזר זה העלה צורך בתיקונים רבים, ובכללם הרחבת מגזר נותני שירותי המטבע.

(5) תיקונים הנוגעים לפיקוח על הגורמים המדווחים – במסגרת החוק נקבע לכל מגזר החייב בדיווח לפי החוק (תאגידים בנקאיים, נותני שירותי מטבע וכיו"ב, כמפורט בתוספת השלישית לחוק) גורם ממונה, אשר מפקח על ביצוע הוראות החוק על ידי הגורם המדווח, באמצעות מפקחים וועדות עיצומים. בעקבות יישום הוראות החוק, מוצעים תיקונים גם לענין זה.

(6) תיקונים הנוגעים לרשות המסים בישראל – מוצע להרחיב את רשימת העבירות על חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975, שישמשו כעבירות מקור לפי החוק, להסמיך את חוקרי רשויות המס אשר מוסמכים לחקור עבירת מקור לחקור גם בכל הנוגע לעבירת הלבנת הון שמקורה באותה עבירת מקור וכן לבצע כמה התאמות כתוצאה מאיחוד אגפי רשויות המס וקמת רשות המסים בישראל.

כללי נושא המלחמה בהלבנת הון התפתח במדינת ישראל בשנים האחרונות. מדובר בתחום חדש, המאופיין בפעילות ענפה של מכלול גורמים, הן במערכת הממשלתית והן במגזר הפרטי. במסגרת הפעילות הרבה למלחמה בהלבנת הון ננקטו כמה צעדים משמעותיים: חקיקת חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן – החוק); הקמת הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור (להלן – הרשות), בפברואר 2002 ופעילותה בהתאם להוראות החוק; ביצוע חקירות והגשת כתבי אישום בנושא זה בידי משטרת ישראל ופרקליטות המדינה; הקמת גופי פיקוח על מגורים שונים במשק, כגון יחידת נותני שירותי מטבע במשרד האוצר וכן חיוק פעילות הפיקוח בתחום זה בידי הרגולטורים השונים, ובהם בנק ישראל, משרד האוצר ורשות ניירות ערך, לרבות באמצעות הטלת עיצומים כספיים והוצאת צווים ותקנות לפי החוק.

יצוין כי בעקבות פעילותם הענפה של מכלול הגורמים העוסקים בנושא, כמו גם שיתוף הפעולה מצד המגזר הפרטי, הוצאה מדינת ישראל, ביוני 2003, מן "הרשימה השחורה" שנערכה בידי ה-Financial Action Task Force (להלן – FATF), של המדינות אשר אינן משתפות פעולה בנושא המלחמה בהלבנת הון.

במסגרת הפעלת החוק ויישום הוראותיו התברר כי קיימים בו נושאים שונים הדורשים תוספות, תיקונים והבהרות. כמו כן מדינת ישראל נדרשת להתאים את החקיקה בתחום המלחמה בהלבנת הון לדרישות המעודכנות שנקבעו במישור הבינלאומי בתחום זה.

החוק המוצע כולל תיקונים במספר נושאים, כמפורט להלן:

(1) תיקונים הנוגעים להחלת משטר איסור הלבנת הון על מגזר הסוחרים באבנים יקרות – בעקבות המלצות הגורמים הבינלאומיים בענין זה, מוצע להחיל על מגזר הסוחרים באבנים יקרות חובות זיהוי, יישום ודיווח, בנוגע לעסקאות הנעשות במזומנים. כפועל יוצא מהטלת חובות אלה, מוצע לקבוע כי המפקח על היהלומים במשרד התעשייה המסחר והתעסוקה (להלן – התמ"ת) יהיה מוסמך להפעיל מפקחים שיופקדו על פיקוח על מילוי החובות האמורות. כן מוצע לקבוע כי תוקם ועדה להטלת עיצום כספי לגבי ציבור זה, אשר תוסמך להטיל עיצום כספי על הפרת החובות שנקבעו כאמור בדומה להסדר החל על שאר הגופים החייבים בדיווח

¹ ס"ח התש"ס עמ' 293; התשס"ו, עמ' 6.

- “אבנים יקרות” – אבן חן או יהלום, בין אם הם משובצים בתכשיטים או בחפצים אחרים ובין אם לאו; לענין זה, “חפץ” – למעט כלי עבודה;”
- (2) בהגדרה “חבר בורסה”, בסופה יבוא “כהגדרתו בפסקה (1) להגדרה “תאגיד בנקאי”;
- (3) אחרי ההגדרה “חבר בורסה” יבוא:

“חברה אורזת” – חברה שנתקיימו בה כל אלה:

- (1) מטרתה, על פי מסמכי ההתאגדות שלה, ועיסוקה היחיד בפועל הם אחד מאלה:
- (א) רכישה או שכירות של נכסים בקשר עם הנפקת ניירות ערך מגובים בנכסים;
- (ב) רכישה או שכירות של נכסים בקשר עם הנפקת ניירות ערך מגובים בנכסים, באמצעות חברה אחרת, שמטרתה היחידה על פי מסמכי ההתאגדות שלה, ועיסוקה היחיד בפועל הם כאמור בפסקת משנה (א);
- בפסקה זו, “שכירות” – כמשמעותה בחוק השכירות והשאיילה, התשל”א-1971²;
- (2) אין לחברה נכסים זולת הנכסים המפורטים בפסקה (1);
- (3) הנפקת ניירות ערך מגובים בנכסים תבוצע לא יאוחר מתום שנה מיום הרכישה או השכירות של כל נכס שבשלו מונפקים ניירות הערך;

ד ב ר י ה ס ב ר

לחוק הגדרות חדשות וכן לתקן חלק מההגדרות הקיימות בו, כפי שיפורט להלן בדברי ההסבר לסעיפים השונים בהצעת החוק.

כך מוצע, בין השאר, לתקן את הגדרת המונח “תאגיד בנקאי”. תאגיד בנקאי מוגדר כיום בסעיף 1 כמי שהוגדר ככזה בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ”א – 1981 (להלן – חוק הבנקאות (רישוי)) וכן כתאגיד עזר כהגדרתו באותו חוק, שהואגד בישראל. “חבר בורסה” מוגדר באותו סעיף כמי שחבר בבורסה לפי הכללים שנקבעו בתקנון הבורסה לפי סעיף 46 לחוק ניירות ערך, למעט תאגיד בנקאי.

כפי שעולה מהגדרות אלה, חבר בורסה שהוא תאגיד עזר בנקאי, כהגדרת מונח זה בחוק הבנקאות (רישוי), נחשב לתאגיד בנקאי בהתאם להגדרות החוק, ולפיכך אין הוא נחשב לחבר בורסה לענין החוק. כתוצאה מכך, על חבר בורסה שהוא תאגיד עזר בנקאי יחולו ההוראות לפי החוק החלות על תאגידים בנקאיים, כגון – צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים), התשס”א-2001 (להלן – הצו הבנקאי) ולא ההוראות החלות לפי החוק על חברי בורסה, כגון – צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של חבר בורסה), התשס”ב-2001. עם זאת, אופי פעילותם של חברי בורסה שהם תאגידי עזר בנקאיים הוא כזה, שיש

(7) תיקונים הנוגעים לרשות – תיקונים אלה כוללים תיקונים הנוגעים לתפקידיה של הרשות, הרחבת הגורמים הפועלים מול הרשות כך שיכללו את מכלול הגורמים המוסמכים כיום או שמוצע להסמיכם לחקור עבירות על החוק, ובכלל זה, המחלקה לחקירות שוטרים (להלן – מח”ש), משטרה צבאית חוקרת (להלן – מצ”ח), חוקרי רשות ניירות ערך אשר הוסמכו לחקור עבירות על החוק שמקורן בעבירות על חוק ניירות ערך, התשכ”ח-1968 (להלן – חוק ניירות ערך), ועובדי רשות המסים בישראל אשר הוסמכו לחקור עבירות על החוק שמקורן בעבירות על חוקי המסים, וכן גורמי ביטחון אשר מידע כאמור עשוי להיות רלוונטי לגביהם בהיבט של מימון טרור (המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים (להלן – המוסד) ואגף המודיעין במטה הכללי של צבא הגנה לישראל (להלן – אמ”ן); תיקון הנוגע להעברת מידע מהרשות לרשויות מסוגה במדינה אחרת, בהתאם לסטנדרטים הבינלאומיים ולפרקטיקה שהתפתחה בענין זה; תיקון הנוגע לקבלת “מידע משלים” מהגופים המדווחים לרשות; הסמכת הרשויות המקבלות מידע מהרשות, להעביר אליה מידע, מיזמתן או לפי בקשת הרשות והסמכת הרשות לקבל מידע מהמרשם הפלילי.

סעיף 1 להגדרה תאגיד בנקאי – לאור התיקונים המוצעים בהצעת חוק זו מוצע להוסיף לסעיף 1

² ס”ח התשל”א עמ’ 111.

(4) רואה חשבון אישר את קיום התנאים הקבועים בפסקאות (1) עד (3);

(4) אחרי ההגדרה "חוק איסור מימון טרור" יבוא:

"חוק הבנקאות (רישוי) – חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א–1981³;
"חוק החברות" – חוק החברות, התשנ"ט–1999⁴;

(5) אחרי ההגדרה "חוק העונשין" יבוא:

"חוק מס ערך מוסף" – חוק מס ערך מוסף, התשל"ו–1975⁵;

(6) אחרי ההגדרה "חוק ניירות ערך" יבוא:

"ייהלום" – גביש שקוף, צבעוני או אטום של פחמן במבנה מונוקריסטליני או פוליקריסטליני, שהוא בעל קשיות העולה על קשיות כל פחמן אחר;
"כספים" – מזומנים, המחאות בנקאיות והמחאות נוסעים;

(7) אחרי ההגדרה "מנהל תיקים" יבוא:

"סוחר באבנים יקרות" – כל מי שעיסוקו בביצוע עסקאות באבנים יקרות, גם אם אין זה עיסוקו היחיד, ובלבד שביצע, במהלך שנה קלנדרית החלה בתקופה שתחילתה במועד שייקבע בצו לפי סעיף 8א, עסקה באבנים יקרות, אחת או יותר, בתמורה לכספים בסכום כולל השווה ל-50,000 שקלים חדשים לפחות;

"עסקה באבנים יקרות" – הקניה או קבלה של בעלות באבן יקרה, אחת או יותר, לרבות הקניה של בעלות כאמור עקב מימוש שעבוד של אבן יקרה שנעשה בידי מי שאינו תאגיד בנקאי;

(8) בהגדרה "פקיד מכס", במקום "בפקודת המכס" יבוא "בפקודת מס הכנסה";

(9) בהגדרה "שירותי מטבע", במקום "(5)" יבוא "(7)";

(10) במקום ההגדרה "תאגיד בנקאי" יבוא:

"תאגיד בנקאי" – כל אחד מאלה:

(1) ותאגיד בנקאי כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי);

(2) תאגיד עזר כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי) שהואגד בישראל ושאינו חבר בורסה.

תיקון סעיף 3 2. בסעיף 3 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א) –

ד ב ר י ה ס ב ר

"חבר בורסה", ויחולו עליו ההוראות החלות על חברי בורסה, ולא על תאגידי בנקאיים.

מקום להחיל עליהם דווקא את ההוראות החלות על חברי בורסה ולא על תאגידי בנקאיים.

סעיף 2 סעיף 3 לחוק קובע את העבירה של איסור הלבנת הון, וזו לשונה:

לפיכך, מוצע בסעיף (10) להצעת החוק, להוציא תאגיד עזר שהוא חבר בורסה מההגדרה "תאגיד בנקאי" שבסעיף 1 לחוק. כתוצאה מכך, גוף כזה ייכלל בהגדרה

³ ס"ח התשמ"א, עמ' 232.

⁴ ס"ח התשנ"ט, עמ' 189.

⁵ ס"ח התשל"ו, עמ' 52.

⁶ ע"ר 1947, תוס' מס' 1568, עמ' 93.

(א) ברישה, במקום "3" יבוא "4";

(ב) אחרי פסקה (3) יבוא:

"(4) רכוש שנעברה בו עבירה";

(2) בסעיף קטן (ב) -

(א) האמור בו יסומן כפסקה (1), ובה, במקום "סעיף 7" יבוא "סעיפים 7 או 8", במקום "העונש הקבוע בסעיף קטן (א)" יבוא "מאסר חמש שנים או קנס פי שמונה מהקנס האמור בסעיף 61(א)4) לחוק העונשין" ובמקום הסיפה החל במילים "אי מסירת עדכון" יבוא "אי-מסירת פרט החייב בדיווח או עדכון של פרט כאמור";

(ב) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(2) העובר עבירה של מסירת מידע כוזב כאמור בפסקה (1), לגבי רכוש אסור, דינו - מאסר או קנס כאמור בסעיף קטן (א).

(3) העובר עבירה כאמור בפסקה (1), בנסיבות מחמירות, דינו - מאסר שבע שנים או קנס פי עשרה מהקנס האמור בסעיף 61(א)4) לחוק העונשין; לענין קביעת נסיבות כנסיבות מחמירות יבואו בחשבון שיקולים אלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

(1) הוספת "רכוש שנעברה בו עבירה" להגדרה "רכוש אסור" - סעיף 2 לחוק שענינו עבירת מקור, קובע כי לצורך פרק ב' לחוק העוסק בעבירות, "עבירה" היא כל אחת מהעבירות המפורטות בתוספת הראשונה לחוק. "רכוש אסור" מוגדר בסעיף 3(א) כרכוש שמקורו בעבירה, ששימש לביצוע עבירה או שאיפשר את ביצועה. בסעיף 21(א)1) לחוק העוסק בחילוט רכוש בהליך פלילי, נקבע כי ניתן לחלט, בנוסף לרכוש כאמור, גם רכוש שנעברה בו עבירה. למען הסר ספק ולצורך האחידות, מוצע להוסיף להגדרה "רכוש אסור" גם רכוש שנעברה בו עבירה (לפסקה(1)ב)).

(2) שינויים בהגדרת העבירה - בבסיס העבירה לפי סעיפים קטנים (א) ו-(ב) עומדים רציונלים שונים. וכך אמר בענין זה כב' השופט חשין בע"א 9796/03 שם טוב נ' מ"י:

"סעיף קטן (א) וסעיף קטן (ב), כל אחד מהם לעצמו, יועדו למטרות שונות המשלימות זו-את זו. סעיף קטן (א) עניינו ברכוש שנעברה בו עבירת מקור, קרא, עבירה "חיצונית" לחוק ההלבנה (עבירת סמים, זנות, הימורים וכדומה), הכל כמפורט בתוספת הראשונה לחוק). מטרת העברייני המניע רכוש ממקום למקום היא להסתיר ולהסוות את מקורו הבלתי חוקי של הרכוש ובתוך כך לחסות על ביצוע עבירה "חיצונית" לחוק. שלא כמות סעיף קטן (א), סעיף קטן (ב) עניינו ברכוש שנעברה בו עבירה לפי חוק איסור הלבנה עצמו - עבירה "פנימית" לחוק - שכן המדובר כאן הוא בפעולה שנעשתה ברכוש במטרה שלא יהיה דיווח לפי חוק איסור הלבנה; קרא, במטרה לסכל את יישום החוק גופו. אין זאת אלא ששתי ההוראות שבסעיף 3 אוסרות על התנהגויות שונות - הגם שבאותו הקשר - ומכאן ההבדל בין תכליתיהן. וכפי שנאמר בבש"פ אדר, שם, 620:

ליבתו של החוק. היא בהוראת סעיף 3(א). במקום זה מִקְבֵּעַ החוק את האיסור שבו, וסביבו של אותו איסור

"איסור הלבנת הון"

3. (א) העושה פעולה ברכוש, שהוא רכוש כאמור בפסקאות (1) עד (3) (בחוק זה - רכוש אסור), במטרה להסתיר או להסוות את מקורו, את זהות בעלי הזכויות בו, את מיקומו, את תנועותיו או עשיית פעולה בו, דינו - מאסר עשר שנים או קנס פי עשרים מהקנס האמור בסעיף 61(א)4) לחוק העונשין -

(1) רכוש שמקורו, במישרין או בעקיפין, בעבירה;

(2) רכוש ששימש לביצוע עבירה;

(3) רכוש שאיפשר ביצוע עבירה.

(ב) העושה פעולה ברכוש או המוסר מידע כוזב, במטרה שלא יהיה דיווח לפי סעיף 7 או כדי שלא לדווח לפי סעיף 9, או כדי לגרום לדיווח בלתי נכון, לפי הסעיפים האמורים, דינו - העונש הקבוע בסעיף קטן (א); לענין סעיף זה, "מסירת מידע כוזב" - לרבות אי מסירת עדכון של פרט החייב בדיווח.

סעיף 3(א) לחוק קובע כי לעבירה של הלבנת הון תיחשב כל עשיית פעולה ברכוש אסור, כהגדרתו בסעיף, במטרה להסתיר או להסוות את מקורו, את זהות בעלי הזכויות בו, את מיקומו, את תנועותיו או עשיית פעולה בו. כמו כן, קובע סעיף 3(ב) לחוק כי לעבירה של הלבנת הון תיחשב גם כל עשיית פעולה ברכוש או מסירת מידע כוזב, כהגדרתו בסעיף, במטרה שלא יהיה דיווח לפי סעיף 7 לחוק (חובת דיווח על נותני שירותים פיננסיים) או במטרה שלא לדווח לפי סעיף 9 לחוק (חובת דיווח על כספים בעת כניסה לישראל או יציאה ממנה) או כדי לגרום לדיווח בלתי נכון לפי סעיפים אלה. העונש על עבירה כאמור זהה לעונש הקבוע על עבירה שנעברה לפי סעיף 3(א).

בעקבות יישומו של סעיף זה והערות הפסיקה בנוגע אליו, מוצע לתקן את הסעיף הקיים כדי שישקף את השינויים האלה:

- (א) זהות עובר העבירה;
 (ב) היקף הסכומים שלגביהם נעברה העבירה;
 (ג) טיב הרכוש שלגביו נעברה העבירה ומקורו;
 (ד) משך הזמן שבו נעברה העבירה;
 (ה) טובת ההנאה שהפיק עובר העבירה מהעבירה;
 (ו) מורכבות ביצוע העבירה.”

תיקון סעיף 6 3. בסעיף 6(א)2, במקום "סעיף 7" יבוא "סעיפים 7 או 8" ובמקום "הסעיף" יבוא "הסעיפים".

ד ב ר י ה ס ב ר

נוספת היא לתת אפשרות לנאשם בעבירה על פי סעיף 3(ב) להוכיח להגנתו כי הרכוש שלגביו נעברה העבירה איננו מהווה "רכוש אסור", ואם כך יוכיח ישווה מצבו מבחינת רמת הענישה למי שביצע עבירה על פי סעיף 10 לחוק. (וראה לענין זה גם את דברי כב' השופטת ברלינר, בע"פ 2592/06 גואטה נ' מ"י).

נוכח הערות אלה של בית המשפט נבחנו מחדש האלמנטים המרכיבים את סעיף 3 לחוק ומדרג הענישה המתאים לעבירות השונות של הלכנת הון, במגמה לתת ביטוי הולם לרציונלים השונים הגלומים בסעיף.

לאור הבחינה כאמור מוצע לתקן את סעיף 3(ב) לחוק ולחלקו לשלוש פסקאות.

הפסקה הראשונה, מתייחסת לעבירה של עשיית פעולה ברכוש כלשהו, אף אם אינו רכוש אסור, או מסירת מידע כוזב, במטרה שלא יהיה דיווח לפי סעיפים 7 או 8 המוצע או כדי שלא לדווח לפי סעיף 9 או כדי לגרום לדיווח לא נכון לפי הסעיפים האמורים, שדינה חמש שנות מאסר או קנס פי שמונה מהקנס האמור בסעיף 61(א)4 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן – חוק העונשין). הרציונל בבסיסה של עבירה זו הוא הגנה על משטר הדיווחים בנוגע לכל רכוש, אף אם אינו רכוש אסור. הבטחת משטר הדיווחים נועדה להוות "חגורת ביטחון" לעבירת ה"ליבה" הקבועה בסעיף 3(א).

הפסקה השנייה קובעת עונש חמור יותר (עשר שנות מאסר או קנס פי עשרים מהקנס האמור בסעיף 61(א)4 לחוק העונשין). הוזהר לעונש הקבוע בסעיף 3(א), למי שעובר עבירה של מסירת מידע כוזב כאמור, לגבי רכוש אסור. במקרים אלה, מדובר למעשה בפעולה שמטרתה טשטוש הקשר שבין הרכוש האסור לעבירה, ולפיכך הרציונל העומד בבסיס סעיף 3(א) לחוק כנוסחו היום מתקיים גם כאן.

הפסקה השלישית, המתייחסת לעבירה כאמור בפסקה (1) שנעברה בניסיונות מחמירות, קובעת עבירה שדינה שבע שנות מאסר או קנס פי עשרה מהקנס האמור בסעיף 61(א)4 לחוק העונשין. מוצע כי לצורך קביעת קיומן של נסיבות מחמירות יילקחו בחשבון השיקולים האלה: זהות

סובבת הולכות שאר הוראות החוק. הוראת סעיף 3(ב) שלחוק מהווה, על פי תכליתה, חגורת ביטחון הסובבת את ההוראה העיקרית שבסעיף 3(א). המבקש להלבין הון שהושג בעבירה – לרבות הון ששימש לביצוע עבירה או הון שאיפשר ביצוע עבירה – יעשה כל אשר ביכולתו כדי להסתיר את מעשיו מפני הרשויות. דרכו זו של העבריין מבקשת הוראת סעיף 3(ב) לשבש. מכאן חובת הדיווח המוטלת על תאגידים בנקאיים, כהוראת הסעיף 7 לחוק, וקביעת עבירה למי שעושה פעולה ברכוש במטרה לסכל דיווח לפי סעיף 7 (או כדי לגרום לדיווח בלתי נכון).

באותו ענין, נאמרו הדברים הבאים על ידי כב' השופטת חיות (בהסכמתו של כב' השופט חשין):

"נוכח הפירוש הרחב הניתן למונח "רכוש" שבסעיף 3(ב) לחוק איסור הלכנת הון, נוצרת תוצאה לא רצויה ולפיה העונש המוטל על העבירה שבסעיף 3(ב) לחוק, שאותה הגדיר חברי בעבירה המיועדת לשמש "חגורת ביטחון" בלבד לקיום חובות הדיווח הקבועות בחוק, זהה לעונש המוטל על "עבירת הליבה" הקבועה בסעיף 3(א) לחוק. במילים אחרות: מי שביצע פעולות ברכוש, כל רכוש, במטרה למנוע דיווח כנדרש על פי החוק, דינו זהה למי שביצע פעולות המיועדות להסתיר את מקורו של רכוש המוגדר כ"רכוש אסור". זה כמו זה צפויים לעונש של עד עשר שנות מאסר. הבעייתיות העולה בהקשר זה מודגשת נוכח הוראת סעיף 10 לחוק איסור הלכנת הון שבדומה לעבירה על פי סעיף 3(ב) לחוק, אף היא עניינה בהפרת חובות דיווח בלא שנדרשת הוכחה כי הרכוש שלגביו נעברה העבירה הוא "רכוש אסור". למרות זאת, העונש בשל עבירה על פי סעיף 10 לחוק עומד על שישה חודשי מאסר בלבד, לעומת עונש מרבי של עשר שנות מאסר בגין עבירה על פי סעיף 3(ב) לחוק. נראה כי פער ענישה כזה אינו מוצדק ואין בו כל היגיון, גם אם מביאים בחשבון את ההבדל שבין היסוד הנפשי מסוג מטרה, הנדרש בעבירה על פי סעיף 3(ב) לחוק, לעומת היסוד הנפשי מסוג מודעות, הנדרש בעבירה על פי סעיף 10 לחוק. אני סבורה כי מן הראוי שהמחוקק ייתן דעתו למצב דברים בלתי רצוי זה, ויעשה לתיקונו. דרך אחת לעשות כן היא לצמצם את הפער ברמת הענישה שבין העבירה הקבועה בסעיף 10 לחוק איסור הלכנת הון ובין העבירה שבסעיף 3(ב) לחוק. דרך

"פרק ג': הטלת חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים

"סימן א': חובות המוטלות על נותני שירותים פיננסיים."

תיקון סעיף 7

5. בסעיף 7 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א) –

(א) בפסקה (1) –

(1) ברישה, במקום "מהפעולה ויוצר נאמנות או הקדש" יבוא "ומייסד";

ד ב ר י ה ס ב ר

כמשמעותו בחוק הנאמנות, התשל"ט-1979 (להלן – חוק הנאמנות). במסגרת תיקון מס' 1 לחוק תוקנה הגדרת המונח "נהנה", כך שמונח זה מוגדר כיום בסעיף 7(א)(1)(א) לחוק במנותק מחוק הנאמנות, באופן הבא:

"נהנה" – אדם שעבורו או לטובתו מוחזק הרכוש או נעשית פעולה ברכוש, או שביכולתו לכוון פעולה ברכוש, והכל במישרין או בעקיפין.

בנוסף, הורחב בתיקון מס' 1 המונח "מקבל השירות" שבסעיף 7 לחוק כך שיכלול גם "יוצר נאמנות או הקדש", ולא רק נהנה.

מוצע למחוק את המונחים "יוצר נאמנות או הקדש" שבסעיף 7(א)(1) לחוק, ובמקום מונחים אלה לקבוע מונח חדש – "מייסד" כפי שהוא מוגדר בסעיף 7(א)(1)(ז) המוצע בסעיף 5(א)(3) להצעת חוק זו.

משמעות התיקון המוצע היא כי "מקבל השירות" לצורך סעיף 7 לחוק יכלול את ה"מייסד" לפי ההגדרה המוצעת, דהיינו: הן יוצר הנאמנות או ההקדש כמשמעותם בחוק הנאמנות (כפי שכלולים היום), והן את מי שבכוחו להחליט, לגבי חשבון שאינו בבעלותו, מי יהיה בעל החשבון, הנהנה או מורשה החתימה, או שבכוחו להחליף בעלים או נהנה של חשבון כאמור או של מורשה חתימה בו, להוסיף עליהם או לגרוע מהם (לפסקה (1)(א)(1) ו-3).

סעיף 7(א)(2) לחוק קובע כי הגורם החייב בדיווח ידווח, באופן שייקבע בצו, על הפעולות ברכוש של מקבל השירות שיפורטו בצו. מוצע להרחיב ולקבוע כי חובת הדיווח יכול שתיקבע גם לגבי פעולות ברכוש שלא הושלם ביצוען, כגון במקרה שבו האדם שביקש לבצע את הפעולה החליט שלא להשלימה בשל חשש מדיווח (לפסקה (1)(ב)).

(2) הרחבת ההגדרה "שליטה" בתאגיד – בסעיף 7(א)(1) ו-(ב) לחוק נקבע כי במסגרת הצווים שיוצאו לפי סעיף 7 לחוק, יכול הגורם המוסמך לכך להורות, בצו, כי על החייב בדיווח לקבל את פרטי הזיהוי, בין השאר גם של מי שיש לו שליטה בתאגיד. המונח "שליטה" לענין זה, הוגדר בסעיף 7(א)(1)(ב) לחוק על דרך של הפניה לחוק ניירות ערך, דהיינו להגדרה הזו:

עובר העבירה (כגון האם מדובר במי שחייב בדיווח לפי סעיף 7 או 8), היקף הסכומים שלגביהם נעברה העבירה, טיב הרכוש שלגביו נעברה העבירה ומקורו, פרק הזמן שבו נעברה העבירה, טובת ההנאה שהפיק עובר העבירה מהעבירה ומורכבות ביצוע העבירה (לפסקה (2)).

סעיף 4 פרק ג' לחוק עוסק בחובות המוטלות על נותני שירותים פיננסיים.

מוצע לחלק את הפרק האמור לסימנים, כך שסעיפים 7 ו-8 שבו יהיו תחת סימן א' שעניינו חובות המוטלות על נותני שירותים פיננסיים, וסעיף 8 המוצע שעניינו הטלת חובות על סוחרים באבנים יקרות יהיה תחת סימן ב' שיעסוק בחובות המוטלות על סוחרים באבנים יקרות.

סעיף 5 לחוק עוסק בהטלת חובות על נותני שירותים פיננסיים, ומונה את החובות המוטלות על נותני שירותים פיננסיים כפי שייקבעו בצו שיוציא נגיד בנק ישראל (לגבי תאגידים בנקאיים) או שר (לגבי גוף מהגופים בתוספת השלישית לחוק הנמצא באחריותו). בהתאם לסעיף זה, הפרטים שאותם ניתן לקבוע בצו, נוגעים למקבל השירות הניתן בידי התאגיד הבנקאי או הגוף כאמור כהגדרתו בסעיף 7(א) לחוק.

מוצע לתקן את הסעיף האמור ולהכניס בו כמה שינויים, כמפורט להלן:

(1) הוספת "מייסד" ופעולות שלא הושלם ביצוען ככאלה שניתן לקבוע לגביהן הוראות בצו – החובות המוטלות על נותן השירות הפיננסי הן החובה לקבל לידיו את פרטי הזיהוי של מקבל השירות, החובה לדווח על הפעולות ברכוש שביצע מקבל השירות וכן החובה לנהל רישומים ולשמור על מסמכים אודות הזיהוי, הדיווח וכל עניין אחר שייקבע בצו.

סעיף 7(א)(1) ו-(ב) לחוק קובע כי נגיד בנק ישראל או השר הרלבנטי, לפי הענין, יקבעו בצו מיהו "מקבל השירות" לענין זה, וקביעה זו יכול שתכלול נהנה מהפעולה ויוצר נאמנות או הקדש.

בעבר, נקבעה בענין זה הוראה אחרת בחוק אשר קבעה כי המונח "מקבל השירות" כולל גם את הנהנה מהפעולה,

(2) בפסקת משנה (ב), במקום ההגדרה "שליטה" יבוא:

"שליטה" – היכולת לכוון את פעילותו של תאגיד, בין לבד ובין יחד עם אחרים או באמצעותם, בין במישרין ובין בעקיפין, לרבות יכולת הנובעת מתקנון התאגיד, מכוח חוזה בכתב, בעל פה או באופן אחר, או יכולת הנובעת מכל מקור אחר, ולמעט יכולת הנובעת רק ממילוי תפקיד של נושא משרה בתאגיד; בלי לגרוע מכלליות האמור, יראו אדם כשולט בתאגיד אם מתקיים בו אחד מאלה:

- (1) הוא מחזיק בשיעור הגדול ביותר של אמצעי שליטה מסוג כלשהו, או שהוא מחזיק עשרה אחוזים לפחות מסוג כלשהו של אמצעי שליטה, ואין אדם אחר המחזיק אמצעי שליטה מאותו סוג בשיעור העולה על שיעור החזקותיו;
- (2) הוא מחזיק עשרים אחוזים לפחות מסוג כלשהו של אמצעי שליטה;
- (3) בידו היכולת למנוע קבלת החלטות עסקיות בתאגיד, למעט החלטות שענינן הנפקה של אמצעי שליטה בתאגיד או החלטות שענינן מכירה או חיסול של רוב עסקי התאגיד או שינוי מהותי בהם;
- (4) לענין תאגיד שאינו חברה, בלי לגרוע מכלליות האמור בפסקת משנה זו – הוא מכהן כנושא משרה בתאגיד, ולענין תאגיד כאמור שהוא עמותה – הוא מכהן בו כנושא משרה או כחבר ועד, והכל אם הוא מוסמך לפעול בשם התאגיד;

ד ב ר י ה ס ב ר

חובות על נותני שירותים פיננסיים. ההגדרה הרחבה של המונח "שליטה" מתאימה גם לגבי נותני שירותי מטבע, ולפיכך ההגדרה המרחיבה המוצעת תחול גם בעניינם (לפסקה (1)א(2)).

(3) איסור גילוי סוגי דיווח – סעיף 7 לחוק קובע בסעיף קטן (ג) כי "על אף הוראות כל דין, ניתן לקבוע בצו, סוגי דיווח שגילויים, או העיון בהם אסור; המגלה דבר או המאפשר עיון בדיווח בניגוד לצו שניתן לפי סעיף קטן זה, דינו – מאסר שנה".

כדי להסיר ספק בענין זה, מוצע לתקן את הסעיף הקטן האמור ולקבוע במפורש כי איסור הגילוי או העיון שניתן לקבוע בצו (אשר הפרתו, כאמור בסעיף זה, היא עבירה פלילית שדינה מאסר שנה), יחול לא רק לגבי עצם הדיווח, אלא גם לגבי גילוי כל דבר הנוגע אליו, לרבות ביורר פנימי לקראת גיבושו, תוכנו, או לגבי קבלת בקשה לגבי דיווח (כגון, במסגרת בקשה לקבלת מידע משלים – ר' דברי ההסבר לסעיף 32 המוצע להלן), וכן לגבי מתן זכות עיון במסמכים המעידים על כל אחד מאלה. התיקון המוצע נועד להבטיח כי האדם שלגביו נבדק חשד למעורבות בהלבנת הון, לא יהיה מודע לעריכת הבדיקה (לפסקה (3)).

"שליטה" – היכולת לכוון את פעילותו של תאגיד, למעט יכולת הנובעת רק ממילוי תפקיד של דירקטור או משרה אחרת בתאגיד, וחזקה על אדם שהוא שולט בתאגיד אם הוא מחזיק מחצית או יותר מסוג מסויים של אמצעי השליטה בתאגיד".

מאחר שדרך אופיינית לביצוע הלבנת הון היא באמצעות תאגידים, כאשר הקשר בין התאגיד שבאמצעותו מבוצעת הלבנת ההון לגורם המלבין מטושטש כדי להקשות על הרשויות במלאכת המעקב אחר הכסף, נמצא כי לצורך סעיף זה יש מקום להגדיר את המונח "שליטה" באופן רחב יותר מהמוגדר בחוק ניירות ערך. כך לדוגמה, לצורך החוק, נמצא כי די בהחזקת עשרים אחוז מסוג מסויים של אמצעי שליטה בתאגיד כדי לראות את המחזיק כבעל "שליטה".

לפיכך, מוצע להגדיר בחוק את המונח "שליטה" במנותק מהגדרה זו כפי שהיא מופיעה בחוק ניירות ערך, וזאת, כאמור לצורך הקביעה של הגורם המוסמך בצו לפי סעיף 7 לחוק אשר מורה מיהם הגורמים שייחשבו למקבלי שירות, שאת פרטי זיהוים ניתן לדרוש ויש חובה לדווח על חלק מפעולותיהם.

יצוין כי גם בסימן ב' שבפרק ג' לחוק, העוסק בחובות המוטלות על נותני שירותי מטבע, והגדרה "שליטה" באמצעות הפניה להגדרה שבסעיף 7 לחוק העוסק בהטלת

(3) אחרי פסקת משנה (ב) יבוא:

"ג) "אמצעי שליטה" – כל אחד מאלה:

- (1) הזכות למנות מורשי חתימה בשם התאגיד;
- (2) זכות ההצבעה באסיפה כללית של חברה, או בגוף מקביל של תאגיד אחר;
- (3) הזכות למנות דירקטורים של תאגיד או את מנהלו הכללי;
- (4) הזכות להשתתף ברווחי תאגיד;
- (5) הזכות לחלק יתרת נכסי התאגיד לאחר סילוק חובותיו, בעת פירוקו;

(ד) "החזקה", לענין אמצעי שליטה – במישרין או בעקיפין, בין לבד ובין יחד עם אחרים, לרבות באמצעות אחר ובכלל זה נאמן או שלוח, חברת נאמנות, חברת רישומים, לרבות זכות להחזקה כאמור וברירה להחזקה שאינה נובעת מניירות ערך המיירים, או בכל דרך אחרת; לענין החזקה בידי חברה – גם החזקה בידי חברה בת שלה או חברה קשורה שלה במשמע, ולענין החזקה בידי יחיד – גם החזקה בידי קרובו או אדם הסמוך על שולחנו; לענין זה, "קרוב" – כהגדרתו בחוק החברות;

(ה) "החזקה יחד עם אחרים" – החזקת אמצעי שליטה בשיתוף פעולה בין שניים או יותר לפי הסכם, בין בכתב ובין בעל פה;

(ו) "חברה בת", "חברה קשורה", "חברת נאמנות" "חברת רישומים" – כהגדרתן בחוק ניירות ערך;

(ז) "מייסד" – יוצר נאמנות או יוצר הקדש כמשמעותם בחוק הנאמנות, התשל"ט-1979, וכן מי שבכוחו להחליט, לגבי חשבון שאינו בבעלותו, מי יהיה בעל החשבון, הנהנה או מורשה החתימה, או שבכוחו להחליף, לגבי חשבון כאמור, את בעל החשבון, הנהנה או מורשה החתימה, להוסיף עליהם או לגרוע מהם; לענין זה – "בעל חשבון" – מי שרשום בתאגיד בנקאי כבעל חשבון;

"מורשה חתימה" – מי שבעל חשבון ייפה את כוחו לפעול בחשבונו;

(ח) "נושא משרה" – כהגדרתו בחוק החברות; ולענין תאגיד שאינו חברה – נושא תפקיד מקביל או דומה לתפקיד כאמור;

(ב) בפסקה (2), בסופה יבוא "לרבות פעולות כאמור שלא הושלם ביצוען";

(2) בסעיף קטן (ב), אחרי "שיחולו עליו" יבוא "בשינויים המחויבים, לפי הענין";

(3) בסעיף קטן (ג), במקום "שגילויים, או העיון בהם אסור" יבוא "שגילוי של כל דבר הנוגע אליהם, וכן מתן זכות עיון במסמכים המעידים עליהם, אסור או מוגבל" ובסופו יבוא "לענין זה, "דבר הנוגע לדיווח" – לרבות בירור פנימי לקראת גיבוש דיווח, תוכן הדיווח או דבר קבלתה של בקשה הנוגעת לדיווח".

⁷ ס"ח התשל"ט, עמ' 178.

- הוספת סעיף 7א 6. אחרי סעיף 7 לחוק העיקרי יבוא:
- ”הדרכת עובדים 7א. מי שחלות עליו חובות לפי סעיף 7 ידריך את עובדיו בדבר דבר דרכי מילוי חובות לפי סעיף 7 ופיקוח על מילויין ופיקח על מילויין.”
- תיקון סעיף 8 7. בסעיף 8 לחוק העיקרי –
- (1) בסעיף קטן (א), במקום ”סעיף 7” יבוא ”סעיפים 7 ו-7א” ובסופו יבוא ”נגיד בנק ישראל או שר, לפי הענין, רשאים לקבוע בצו לפי אותו סעיף תנאי כשירות למינויו של אחראי כאמור”;
- (2) בסעיף קטן (ב), במקום הסיפה החל במילים ”סעיף 7” יבוא ”סעיפים 7 ו-7א”.
- הוספת סימן ב' בפרק ג' 8. אחרי סעיף 8 לחוק העיקרי יבוא:

”סימן ב': חובות המוטלות על סוחרים באבנים יקרות

- 8א. (א) לשם אכיפתו של חוק זה יורה שר התעשייה המסחר והתעסוקה (בסימן זה – השר) בצו, לאחר התייעצות עם שר המשפטים והשר לביטחון הפנים, לגבי סוגים של עסקאות באבנים יקרות שיפורטו בצו אשר נעשו בתמורה לכספים בסכום העולה על הסכום שייקבע בצו, כי סוחר באבנים יקרות –

ד ב ר י ה ס ב ר

זה לקבוע תנאי כשירות למינויו של אחראי כאמור. כך לדוגמה, אפשר שבצו ייקבע כי האחראי למילוי חובות התאגיד יהיה עובד התאגיד. מוצע שלא לקבוע תנאי כשירות אלה בחוק, אלא לאפשר גמישות לכל מי שמוסמך להוציא צו לפי סעיף 7 (נגיד בנק ישראל או שר) לקבוע תנאים בעניין זה בצו, בהתאם לסוג התאגיד שבאחריותו.

בהתאמה מוצע למחוק את הסיפה של סעיף 8(ב) לחוק, מאחר שתוכן האחריות המוטלת בה – הדרכת עובדים לקיום החובות ופיקוח על מילויין, כבר הוזכרה בסעיף 7א המוצע בסעיף 6 להצעת החוק.

סעיפים 8, 19, 22, 31(א) ו-35(3), 38, 46 ו-47 וההגדרות ”אבן חן”, ”אבנים יקרות”, ”הלוואה”, ”עסקה באבנים יקרות” ו”סוחר באבנים יקרות” שבסעיף 1

בהמלצה מס' 12 מתוך 40 ההמלצות של ה-FATF שפורסמו ביוני 2003 נקבע כי יש לקבוע חובות זיהוי, דיווח ושמירת מסמכים על מגזרים שונים, וביניהם סוחרים באבנים יקרות לגבי עסקאות המתבצעות במזומן.

מדינות שונות קבעו חובות לגבי מגזר הסוחרים באבנים יקרות, וזאת בשל החשש הקיים לביצוע עבירות הלבנת הון באמצעות אבנים יקרות. חובות כאמור נקבעו, לדוגמה, בארצות הברית, בבריטניה ובבלגיה.

לאור האמור לעיל, מוצע להוסיף את סימן ב' המוצע בפרק ג' לחוק ולקבוע בו הסדר המחיל חובות זיהוי, דיווח ורשום ושמירת מסמכים לפי החוק, גם על סוחרים באבנים יקרות, וזאת בנוסף למנגנוני הפיקוח והבקרה הקיימים כיום. הוספת סימן ב' בפרק ג' לחוק, הודן בסוחרים באבנים

סעיף 6 מוצע להבהיר, בסעיף 7א המוצע, כי על נותני השירותים הפיננסיים שעליהם חלות חובות לפי סעיף 7 לחוק, דהיינו: התאגידים הבנקאיים והגופים המנויים בתוספת השלישית לחוק (כגון: חברי בורסה, מנהלי תיקים, מבטח וסוכן ביטוח, נותני שירותי מטבע ובנק הדואר, וכן סוחר באבנים יקרות בהתאם לסעיף 8א המוצע – ראה להלן), קיימת חובה להדריך את עובדיהם לגבי חובות שהוטלו על גופים אלה מכוח הצווים שהוצאו לפי סעיף 7 לחוק, וכן מוטלת עליהם חובה לפקח על מילוי הוראות צווים אלה.

מובן כי במקרה של תאגיד או גוף אחר, אשר העובד היחיד המועסק בו הוא בעל העסק עצמו, אין בסעיף המוצע כדי להוסיף על חובתו למלא את ההוראות לפי סעיפים 7 או 8א לחוק, לפי הענין.

סעיף 7 מוצע לתקן את סעיף 8 לחוק ולאפשר קביעת תנאי כשירות למינויו של אחראי על חובות תאגיד. סעיף 8 לחוק קובע כך:

”אחראי על חובות תאגיד

8. (א) תאגיד שחלות עליו חובות לפי הוראות סעיף 7 ימנה אחראי למילוי החובות.

(ב) אחראי למילוי החובות יפעל לקיום החובות המוטלות על התאגיד לפי הוראות סעיף 7, להדרכת העובדים לקיום החובות כאמור ולפיקוח על מילויין.”

במסגרת משטר המלחמה בהלבנת ההון, נתון תפקיד מרכזי לאחראי למילוי החובות של התאגיד. לפיכך מוצע להסמיך את הרשויות המוציאות את הצווים לפי סעיף

(1) לא יעשה עסקה כאמור, אלא אם כן יהיו בידיו פרטי הזיהוי, כמפורט בצו, של הלקוח; השר יקבע בצו מיהו לקוח לענין זה; קביעה כאמור יכול שתכלול את מי שעומו עומד הסוחר להתקשר בעסקה באבנים יקרות או מי שבעבורו או לטובתו נעשית העסקה כאמור, במישרין או בעקיפין; היה הלקוח תאגיד או שהעסקה באבנים יקרות נעשתה לבקשת תאגיד, יכול שהקביעה כאמור תכלול את מי שיש לו שליטה בתאגיד; לענין זה, "שליטה" – בהגדרתה בסעיף 7(א)(1);

(2) ידווח, באופן שייקבע בצו, על ביצוע העסקה;

(3) ינהל רישומים וישמור עליהם, באופן ולתקופה שייקבעו בצו, בענינים אלה:

(א) פרטי הזיהוי כאמור בפסקה (1);

(ב) פרטי הדיווח כאמור בפסקה (2);

(ג) כל ענין אחר שייקבע בצו, הדרוש לשם אכיפתו של חוק זה.

(ב) על אף ההוראות לפי סעיף קטן (א)(1), רשאי סוחר באבנים יקרות החבר בגוף המנוי בתוספת שלישית א' להתקשר בעסקה באבנים יקרות אף אם לא זיהה את האדם שעמו הוא עומד להתקשר בעסקה באבנים יקרות באמצעות אמצעי זיהוי שנקבע בצו לפי אותו סעיף קטן, ובלבד זיהה אותו באמצעות מסמך או תג מזהה שהנפיק הגוף המנוי בתוספת שלישית א' שהסוחר חבר בו, או גוף אחר מטעמו ובשליטתו, לצורך כניסה למקום שבו מנהל הגוף כאמור את פעילותו, ושהתקיימו לגבי הגוף כאמור תנאים אלה:

(1) הכניסה למקום שבו הוא מנהל את פעילותו מותנית בזיהוי של הנכנס בידי אותו גוף או בידי גוף אחר מטעמו ובשליטתו;

ד ב ר י ה ס ב ר

בנקאיות והמחאות נוסעים" בסכום כולל של 50,000 שקלים חדשים, לפחות.

עוד מוצע, בסעיף 8 להצעת החוק, להסמיך את שר התמ"ת, אשר המפקח על היהלומים נמצא באחריותו, להטיל, בצו, על מגזר הסוחרים באבנים יקרות חובות זיהוי, דיווח ניהול רישומים ושמירת מסמכים לגבי סוגים של עסקאות באבנים יקרות, שיפורטו בצו, אשר נעשו בתמורה לכספים כהגדרתם האמורה, בסכום העולה על הסכום שייקבע בצו. זאת, על פי הסטנדרטים הבינלאומיים וכחלק מהמאבק העולמי בהלבנת הון (לסעיף 8א(א) המוצע).

לאור מנגנוני הפיקוח החיצוניים לחוק הקיימים בענף היהלומים, מוצע לקבוע תנאים מקלים לחובת הזיהוי שתיקבע בצו לפי סעיף 8א(א) – לגבי סוחר שהוא חבר בגוף מהגופים המנויים בתוספת שלישית א' המוצעת (בורסת היהלומים הישראלית בע"מ או הבורסה – הלשכה

יקרות, נועדה לעגן במסגרת החקיקה והצווים שיוצאו את הסטנדרטים הבינלאומיים במגזר זה ולהעמיד את ענף היהלומים הישראלי בשורה אחת עם מרכזי יהלומים אחרים במדינות שונות בעולם שנקטו בצעדים דומים, דוגמת ארצות הברית.

במסגרת זאת, מוצע להגדיר בסעיף 1 לחוק "אבנים יקרות" כ"אבן חן" (כל אחת מהאבנים המנויות ברשימה שבתוספת ראשונה א' המוצעת בסעיף 38 להצעת החוק) או יהלום כהגדרתו המוצעת, בין אם הם משובצים בתכשיטים או בחפצים אחרים, למעט בכלי עבודה (כגון: כלי עבודה לשימוש רפואי) ובין אם לאו. כמו כן, מוצע להגדיר "סוחר באבנים יקרות" כמי שעיסוקו בביצוע עסקאות באבנים יקרות, גם אם אין זה עיסוקו היחיד, ובלבד שביצע במהלך שנה קלנדרית החלה בתקופה שתחילתה במועד שייקבע בצו לפי סעיף 8א המוצע, עסקה באבנים יקרות, אחת או יותר, בתמורה לכספים (המוגדרים כ"מזומנים, המחאות

(2) הוא שומר את נתוני הזיהוי של הנכנסים למקום כאמור בפסקה (1) לתקופה של חמש שנים לפחות ומתחייב להעביר לרשות המוסמכת, על פי דרישתה, את נתוני הזיהוי שנשמרו כאמור הנוגעים לדיווח שהועבר לרשות המוסמכת.

(ג) על אף הוראות כל דין, ניתן לקבוע בצו לפי סעיף קטן (א) סוגי דיווח שגילוי של כל דבר הנוגע אליהם וכן מתן זכות עיון במסמכים המעידים עליהם, אסור או מוגבל; המגלה דבר או המאפשר עיון בדיווח בניגוד להוראות כאמור, דינו – מאסר שנה; לענין זה, "דבר הנוגע לדיווח" – לרבות בירור פנימי לקראת גיבוש דיווח, תוכן הדיווח או דבר קבלתה של בקשה הנוגעת לדיווח.

(ד) דיווח לפי סעיף זה יועבר למאגר המידע כאמור בסעיף 28, בדרך ובמועד שיקבע שר המשפטים בהתייעצות עם השר לבטחון הפנים ועם השר, ורשאי השר לקבוע כי דיווח כאמור יועבר למאגר המידע, בדרך ובמועד שנקבעו, באמצעות הממונה כמשמעותו בסעיף 11(א)8, באופן שיקבע.

(ה) הוראות סעיפים 7א ו-8 יחולו, בשינויים המחוייבים, לענין סוחר באבנים יקרות; ואולם הסמכות לקבוע תנאי כשירות למינויו של אחראי על מילוי חובות כאמור בסעיף 8 תהיה נתונה, לענין תאגיד שהוא סוחר באבנים יקרות – לשר.

ד ב ר י ה ס ב ר

הממונה, כהגדרתו בסעיף 11(א) לחוק, המפקח על היהלומים, והוא יוסמך למנות מפקחים אשר יפעילו את סמכויותיהם לגבי הגופים שבפיקוח, כאמור בסעיף 11(ד) לחוק.

עוד מוצע, בסעיף 22 להצעת החוק לקבוע כי שר התמ"ת יוסמך להקים ועדה להטלת עיצום כספי כאמור בסעיף 13 לחוק, אשר תהיה מוסמכת להטיל עיצום כספי על סוחרים באבנים יקרות בשל הפרת חובה לפי החוק. עם זאת, מוצע בסעיף 47(ב) להצעת החוק לקבוע כי בשנה הראשונה שלאחר תחילתו של סימן ב' בפרק ג' המוצע, לא יוטל עיצום כספי על מי שמפר הוראה לפי הסימן האמור, אלא תישלח לו רק הודעה בכתב על ההפרה, וזאת כדי לאפשר למגזר הסוחרים באבנים יקרות תקופת הסתגלות למשטר הפיקוח החדש.

על פי התיקונים המוצעים בסעיף 35 להצעת החוק המתקן את סעיף 32 לחוק, שר התמ"ת יהיה ממונה על ביצוע הוראות סימן ב' האמור ויוסמך להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו, וכן יהיה מוסמך להתקין תקנות בדבר מינוי מפקחים לפי פרק ד' לחוק וסמכויותיהם, בכל הנוגע לפיקוח על מגזר הסוחרים באבנים יקרות ולשנות את תוספת ראשונה א' (שבה מפורטת רשימת "אבני החן") ואת תוספת שלישית א' לחוק (שבה מצוינים הגופים שחברות בהם מאפשרת הקלה בזיהוי הלקוח).

הישראלית לאבני חן ויהלומים בע"מ), ולאפשר לו לזהות את האדם שעימו הוא עומד להתקשר בעסקה באבנים יקרות באמצעות מסמך או תג מזהה שהונפק על ידי אחד מהגופים כאמור או בידי גוף אחר מטעמו ובשליטתו (לסעיף 8א(ב) המוצע).

ההוראות החלות על סוחרים באבנים יקרות לפי סעיף 8א המוצע דומות להוראות הקיימות לגבי נתוני שירותים פיננסיים, כגון: אפשרות לקבוע בצו איסור על מסירת מידע ללקוח לגבי עצם הדיווח (סעיף 8א(ג) המוצע); חובת הדרכת עובדים לגבי החובות המוטלות מכוח החוק ופיקוח על מילוי חובות אלה, חובה לקבוע אחראי למילוי חובות, ואפשרות לשר התמ"ת לקבוע תנאי כשירות למינוי של אחראי למילוי חובות (סעיף 8א(ה) המוצע).

עוד מוצע כי בדומה להוראת סעיף 7(ה) לחוק, דיווח לפי סעיף 8א המוצע יועבר למאגר המידע כאמור בסעיף 28 לחוק, בדרך ובמועד שיקבע שר המשפטים. יחד עם זאת בשונה מהוראת סעיף 7(ה) לחוק, מוצע לקבוע כי שר התמ"ת יוכל לקבוע כי דיווח כאמור יכול להיות מועבר גם באמצעות המפקח על היהלומים (סעיף 8א(ד) המוצע).

כן מוצע, בסעיף 19 להצעת החוק, לתקן את סעיף 11(ג) לחוק ולקבוע כי לענין סוחרים באבנים יקרות, יהיה

תיקון סעיף 9 9. בסעיף 9 לחוק העיקרי, סעיף קטן (א) – בטל.

(1) אחרי ההגדרה "הליכים פליליים" יבוא:

"מורשה חתימה" – מי שבעל חשבון ייפה את כוחו לפעול בחשבונו";

(2) אחרי ההגדרה "מטבע" יבוא:

"מייסד" – מי שבכוחו להחליט, לגבי נותן שירותי מטבע, מי יהיה הבעלים, הנהנה או מורשה החתימה, או שבכוחו להחליף בעלים נהנה או מורשה חתימה כאמור, להוסיף עליהם או לגרוע מהם";

(3) ההגדרה "נאמן" – תימחק;

(4) במקום ההגדרה "נושא משרה בתאגיד" יבוא:

"נושא משרה" –

(1) לגבי תאגיד – כל אחד מאלה:

(א) בעל השליטה או דירקטור בתאגיד, מנהל כללי בתאגיד, מנהל עסקים ראשי, משנה למנהל כללי, סגן מנהל כללי או מנהל אחר בתאגיד הכפוף ישירות למנהל הכללי, מנהל סניף בתאגיד, וכן כל ממלא תפקיד מקביל או דומה לתפקידים אלה אף אם תוארו שונה;

(ב) מורשה חתימה בחשבון של התאגיד;

(ג) אחראי למילוי החובות בתאגיד שמונה לפי סעיף 8(א);

(2) לגבי עסק שאינו תאגיד –

(א) מנהל העסק, מנהל סניף בעסק וכל אדם אחר שמנהל, מארגן או מכוון את הפעילות בעסק או בסניף של העסק, וכן כל ממלא תפקיד מקביל או דומה לתפקידים אלה אף אם תוארו שונה;

(ב) מורשה חתימה בחשבון של העסק";

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 9 וההגדרה כספים שבסעיף 1

מוצע להעביר את הגדרת המונח "כספים" מסעיף 9(א) (שאו חלה ההגדרה רק לענין פרק ד' 2) לסעיף 1, כך שההגדרה תחול על המונח "כספים" בחוק כולו, וזאת לאור הוספת השימוש במונח זה בסעיף 8(א) המוצע.

סעיפים 10 עד 18 וההגדרה "חברה אורזת"

במסגרת תיקון מס' 1 הוסף לחוק פרק ד' לחוק, הקובע הוראות מיוחדות לענין נותני שירותי מטבע. בין השאר נקבע בו כי ימונה רשם של נותני שירותי מטבע (סעיף 11ב לחוק) (להלן – הרשם). נקבעה חובת רישום במרשם של נותני שירותי מטבע (סעיף 11ג לחוק), ונקבעו תנאים לרישום נותן שירותי מטבע (לסעיף 11ה לחוק).

מוצע לבצע כמה תיקונים בפרק ד' האמור, כמפורט להלן:

(1) מחיקת ההגדרה "נאמן" מסעיף 11א לחוק – סעיף 11א לחוק מגדיר "נאמן" לצורך פרק ד' לחוק כך:

לאור הטלת חובות הדיווח על מגזר הסוחרים באבנים יקרות לפי סעיף זה, מוצע להחיל על דיווחים אלה גם את שאר ההוראות החלות על דיווחים לפי סעיף 7 לחוק. כך, מוצע לבצע התאמות בסעיף 3 לחוק (ר' סעיף 2 להצעת החוק), בסעיף 6 לחוק (ר' סעיף 3 להצעת החוק), בסעיף 25 לחוק (ר' סעיף 27 להצעת החוק), בסעיף 30(ג) לחוק (ר' סעיף 31(2) להצעת החוק) וכן בסעיף 31(ג) לחוק (ר' סעיף 33 להצעת החוק).

עוד מוצע, בסעיף 46 להצעת החוק, לתקן את סעיף 48 לחוק איסור מימון טרור, התשס"ה–2005 (להלן – חוק איסור מימון טרור) ולבצע בו התאמות, כך שהחובות והסמכויות הקבועות בסעיף 48 המוצע יחולו גם לענין החוק האמור.

מוצע לקבוע, בסעיף 47(א) להצעת החוק, כי תחילתו של סימן ב' בפרק ג' לחוק, וכן תחילתו של סעיף 11(א)8 לחוק, תהיה ביום כניסתו לתוקף של הצו שאותו יתקין שר התמ"ת לגבי סוחרים באבנים יקרות לפי סעיף 8 המוצע, שכן הוא זה שיקבע את פרטי ההסדר הנוגע למשטר הפיקוח על מגזר זה.

(1) בסעיף קטן (א) –

(א) ברישה, אחרי "עיסוקו היחיד" יבוא "וגם אם העיסוק כאמור אינו למטרת רווח";

(ב) בפסקה (3), הסיפה החל במילים "לענין סעיף זה" – תימחק;

(ג) בפסקה (4), במקום "שטרות כסף" יבוא "מטבע";

(ד) במקום פסקה (5) יבוא:

"(5) מסירת נכסים פיננסיים כנגד שיק, שטר חליפין, שטר חוב או מסמך כאמור בסעיף 8 לחוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986⁸, שמושכם אינו מקבל הנכסים הפיננסיים, והכל אף אם השיק, שטר החליפין שטר החוב או המסמך כאמור ניתנו בידי מקבל הנכסים הפיננסיים כערבון להחזרת שווי הנכסים כאמור;

(6) מסירת נכסים פיננסיים כנגד מטבע;

(7) מסירת נכסים פיננסיים כנגד המחאת זכות של מקבל הנכסים הפיננסיים, כלפי חייב, לתשלום חוב באמצעות נכסים פיננסיים, אף אם הזכות הומחאה בידי מקבל הנכסים הפיננסיים כערבון להחזרת שווי הנכס כאמור; לענין זה, "מסירת נכסים פיננסיים" – למעט מסירת נכסים כאמור בידי –

(1) חברה אורות שהיא אחד מאלה:

(א) תאגיד מדווח כהגדרתו בחוק ניירות ערך;

(ב) תאגיד חוץ שחייב בדיווח, לרשות ניירות ערך ולבורסה לפי הוראות פרק ה3 לחוק ניירות ערך;

(ג) תאגיד המקצה ניירות ערך רק לגוף מהגופים המנויים בתוספת הראשונה לחוק ניירות ערך, ובלבד שבכל הקצאה כאמור לא מוקצים לתאגיד המנוי בפרט (11) לתוספת האמורה, ניירות ערך בשיעור העולה על רבע מסך ניירות הערך המוקצים באותה הקצאה;

(2) מי ששר האוצר, בהתייעצות עם שר המשפטים והשר לביטחון הפנים, קבעו בצו:"

(2) בסעיף קטן (ב), אחרי פסקה (4) יבוא:

"(5) חבר בורסה.";

(3) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) בסעיף זה, "נכסים פיננסיים" – מזומנים, המחאות נוסעים, שיקים, שטרי חליפין, שטרות חוב, ניירות ערך סחירים, אשראי או פיקדונות כספיים."

תיקון סעיף 111. בסעיף 111 לחוק העיקרי – 12.

ד ב ר י ה ס ב ר

שבעבורו או לטובתו מוחזק הרכוש או נעשית פעולה ברכוש, או שביכולתו לכוון פעולה ברכוש, והכל במישרין או בעקיפין.

"נאמן" – כמשמעותו בחוק הנאמנות, התשל"ט – 1979.

"נהנה" מוגדר בסעיף 11א לחוק באמצעות הפניה לסעיף 7(א)(1)(א) לחוק, אשר קובע כי נהנה הוא אדם

⁸ ס"ח התשנ"ו, עמ' 187.

12. בסעיף 111 לחוק העיקרי –

תיקון סעיף 111

(1) בסעיף קטן (א)1, במקום "ואם הוא פועל כנאמן, גם פרטי זיהויו ומענו של הנהנה" יבוא "וכן פרטי זיהויים ומענם של נהנה ושל מייסד, אם ישנם" ובסופו יבוא "היה המבקש עסק שאינו תאגיד, תכלול הבקשה גם את שמות נושאי משרה בעסק, פרטי זיהויים ומענם";

(2) בסעיף קטן (ב), במקום "של נושאי משרה בתאגיד ושל מנהל סניף" יבוא "ושל נושאי משרה בתאגיד או בעסק".

תיקון סעיף 111

13. בסעיף 111 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א), בפסקה (4) –

(א) אחרי "היה מבקש הרישום תאגיד" יבוא "או עסק שאינו תאגיד" ואחרי "נושא משרה בתאגיד" יבוא "או בעסק, לפי הענין";

(ב) בהגדרה "מבקש רישום", המילים "אם המבקש פועל כנאמן, ומנהל סניף," – יימחקו;

(2) בסעיף קטן (ב), במקום "בתאגיד שמבקש להירשם" יבוא "בו".

תיקון סעיף 111

14. בסעיף 111(א) לחוק העיקרי, אחרי "111ד(א)" יבוא "או (ג)";

ד ב ר י ה ס ב ר

התברר, כי במקרים רבים נותני שירותי מטבע אינם פועלים במסגרת תאגיד, אך מפעילים צוות עובדים, כולל מנהל סניף ועובדים אשר מנהלים או מכוונים את פעילות העסק. מאחר שמדובר בעסק שאינו תאגיד, הרי שעובדים אלה אינם בגדר "נושא משרה בתאגיד" כהגדרתו בסעיף 111 לחוק, אף שמבחינה מהותית תפקידם דומה לנושאי משרה כאמור, ולכן יש חשיבות כי הוראות הפרק יחולו גם עליהם.

לפיכך מוצע בסעיף 111(4) להצעת החוק, כי לצורך פרק ד' לחוק, לא תיוחד ההגדרה "נושא משרה" לנושאי משרה בתאגיד דווקא, אלא לכלל נושאי המשרה שהם במעמד בכיר, אף אם מדובר בעסק שאינו תאגיד, ובכלל זה גם מי שמנהל או מכוון פעילות בעסק, מנהל סניף לרבות מנהל סניף בפועל, בעל זכות חתימה בחשבון הבנק והאחראי למילוי החובות בתאגיד לפי סעיף 8(א) לחוק. כמו כן, במהלך יישום הוראות החוק התברר כי יש מקום להרחיב גם את ההגדרה "נושא משרה" לגבי תאגיד – מעבר להגדרה הקיימת לענין זה כיום.

החלפת ההגדרה "נושא משרה בתאגיד" בהגדרה "נושא משרה", מחייבת התאמות בסעיפים אחרים שבפרק ד' לחוק, שבהם נעשה שימוש במונח "נושא משרה בתאגיד" (ר' סעיפים 12), 13(א), 17(ר) ו-4(4) להצעת החוק).

(3) הרחבת מגור נותני שירותי מטבע – סעיף 111 לחוק קובע בסעיף קטן (א) לאמור:

"(א) כל מי שעיסוקו במתן אחד מהשירותים המפורטים להלן, גם אם אין זה עיסוקו היחיד (בחוק זה – נתן שירותי מטבע), חייב ברישום במרשם:

(1) המרת מטבע של מדינה אחת במטבע של מדינה אחרת;

הגדרה זו של המונח "נהנה" מנותקת מההגדרה "נהנה" שבחוק הנאמנות. מוצע, באופן דומה, בסעיף 10(3) להצעת החוק, למחוק את ההפניה לחוק הנאמנות גם לענין ההגדרה "נאמן".

לאור מחיקת ההגדרה "נאמן", מוצעים גם תיקונים בשני הסעיפים בפרק ד' לחוק שבהם יש כיום שימוש במונח "נאמן":

סעיף 111(א)1 לחוק הקובע כי במסגרת בקשה לרישום נותן שירותי מטבע יש לכלול את שם המבקש, פרטי זיהויו ומענו ואם הוא פועל כנאמן, גם פרטי זיהויו ומענו של הנהנה. לפי המוצע בסעיף 112(1) להצעת החוק, פרטי זיהויו ומענו של הנהנה יידרשו בכל מקרה שבו קיים נהנה כהגדרת מונח זה בסעיף 7(א)1 לחוק, כאמור לעיל, בלי תלות בקיומו של "נאמן" כמשמעותו בחוק הנאמנות.

– סעיף 111 לחוק הקובע תנאים לרישום נותן שירותי מטבע, ומגדיר "מבקש רישום" כך:

"מבקש רישום" – לרבות הנהנה, אם המבקש פועל כנאמן, ומנהל סניף, אם ישנו".

גם בענין זה מוצע בסעיף 111(ב) לחצעת החוק, כי בגדר "מבקש רישום" ייכלל "נהנה" כל אימת שקיים "נהנה" כהגדרתו בסעיף 7(א)1 לחוק, בלי תלות בקיומו של "נאמן" כמשמעותו בחוק הנאמנות.

(2) שינוי הגדרת המונח "נושא משרה בתאגיד" לנושא משרה" – כיום, מוגדר בסעיף 111 לחוק המונח "נושא משרה בתאגיד" לצורך פרק ד' לחוק כך:

"נושא משרה בתאגיד" – כל אחד מאלה: בעל השליטה בתאגיד, מנהל כללי, ובתאגיד שאינו חברה, נושא תפקיד מקביל או דומה לתפקיד האמור".

- (1) בסעיף קטן (א), במקום "ייתן לו תעודת רישום" יבוא "ושילם מבקש הרישום את האגרות שהוא חייב בתשלומן לפי סעיף 32(א1), ייתן לו הרשם תעודת רישום, ורשאי הרשם להגביל את תקופת תקפה של התעודה כאמור";
- (2) בסעיף קטן (ב), בסופו יבוא "ואולם רשאי הרשם לפטור נותן שירותי מטבע שמתן שירותי מטבע אינו עיסוקו היחיד, מציון מספר הרישום כאמור, בתנאים כפי שיוורה";

ד ב ר י ה ס ב ר

אם היא תאגיד מדווח כהגדרתו בסעיף 36 לחוק ניירות ערך, תאגיד חוץ החייב בדיווח לרשות ניירות ערך ולבורסה לפי הוראות פרק ה'3 לחוק ניירות ערך או תאגיד המקצה ניירות ערך רק לגורמים המנויים בתוספת הראשונה לחוק ניירות ערך בתנאים הקבועים בסעיף. חובות הגילוי החלות על חברה ארזות כאמור, די בהן כדי להבטיח שקיפות מירבית לגבי כלל פעילותה, ובכך יש כדי להקטין במידה רבה את החשש להלבנת הון.

כמו כן מוצע כי שר האוצר יוכל לקבוע, בצו, שירותים פיננסיים חריגים נוספים שעליהם לא תחול חובת רישום של נותני שירותי מטבע, על אף שייכנסו להגדרה של "חברה ארזות" (ר' סעיף 111(א)7(ד)2 לחוק, המוצע בסעיף 111(ד) להצעת החוק).

עוד מוצע בסעיף 111(2) להצעת החוק, לתקן את סעיף 111(ג) לחוק כך שחברי בורסה שפעילותם נכנסת בגדר הפעילות המנויה בסעיף 111(א) לחוק, לא יהיו חייבים ברישום במרשם, בדומה לפטור מרישום שנקבע גם לתאגידים הבנקאיים ולמבטחים המנויים בתוספת השלישית לחוק, וזאת מאחר שהם מפוקחים לצורך משטר הלבנת הון על ידי הרגולטורים הרלוונטיים.

(4) חובת הודעה על שינוי בכל מידע או מסמך שנמסרו לפי דרישת הרשם – בסעיף 111(א) לחוק נקבע כי על נותן שירותי מטבע להודיע לרשם, בתוך 7 ימים, על שינוי בפרטים שנמסרו לו לפי סעיפים 111(א) לחוק (דהיינו, פרטים שנמסרו בעת הגשת בקשה לרישום) ו-111(א) לחוק (דהיינו, הפרטים המהווים תנאים לרישום נותן שירותי מטבע).

למען הסר ספק, מוצע בסעיף 14 להצעת החוק לקבוע מפורשות כי חובת נותן שירותי המטבע להודיע לרשם בתוך 7 ימים על שינוי בפרטים, חלה גם לגבי כל מידע או מסמך נוספים שנדרשו על ידי הרשם לצורך בדיקת בקשת הרישום, במסגרת סעיף 111(ג) לחוק.

(5) תיקונים הנוגעים להוצאת תעודת רישום ושינויה – כיום קובע סעיף 111(ב) לחוק, כי נותן שירותי מטבע יציין את מספר הרישום על כל שלט או בכל פרסום שלו וכן על כל מסמך שהוא מוציא.

יש גופים אשר חייבים ברישום כנותני שירותי מטבע בהתאם להוראת סעיף 111(א) לחוק, על אף שפעילותם זו היא נלווית ושווית לפעילותם העיקרית, כגון – בתי מלון וסוכנויות תיירות הנותנים שירותי המרת מטבע. לפיכך, מוצע בסעיף 115(2) להצעת החוק, להסמיך את הרשם לפטור נותן שירותי מטבע, אשר מתן שירותי המטבע אינו עיסוקו היחיד, מציון מספר הרישום כאמור על כל פרסום ומסמך שלו.

(2) מכירה או פדיון של המחאות נוסעים בכל סוג של מטבע;

(3) קבלת נכסים פיננסיים במדינה אחת כנגד העמדת נכסים פיננסיים במדינה אחרת; לענין סעיף זה, "נכסים פיננסיים" – מזומנים, המחאות נוסעים, שקים, שטרי חליפין, שטרי חוב, ניירות ערך סחירים, אשראי או פקדונות כספיים;

(4) החלפת שטרות כסף;

(5) ניכיון שקים, שטרי חליפין ושטרי חוב.

מוצע בסעיף 111(א) להצעת החוק להבהיר כי הוראות הסעיף האמור חלות גם על מי שעיסוקו אינו למטרת רווח.

מאחר שהמציאות מראה כי קיימים שירותים פיננסיים נוספים על אלה הקבועים היום בחוק העלולים להיות בסיס לפעילות של הלבנת הון, מוצע לתקן ולהרחיב את רשימת סוגי השירותים הפיננסיים המחייבים עוסקים להירשם במרשם, לפי סעיף 111(א) האמור.

עוד מוצע להחליף את המונח "שטרות כסף" שבפסקה (4) של סעיף 111(א) לחוק למונח "מטבע", לאור הגדרת המונח "מטבע" בסעיף 111 לחוק.

עוד מוצע בסעיף 111(ד) להצעת החוק, להחליף את סוג השירות הפיננסי המאופיין כיום בפסקה (5) של סעיף 111(א) האמור כ "ניכיון שקים, שטרי חליפין ושטרי חוב", בנוסח שלהלן: "מסירת נכסים פיננסיים כנגד שיק, שטר חליפין, שטר חוב או מסמך כאמור בסעיף 8 לחוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו – 1986 שמושכם אינו מקבל הנכסים הפיננסיים, והכל אף אם השיק, שטר החליפין שטר החוב או המסמך כאמור ניתנו בידי מקבל הנכסים הפיננסיים כערבון להחזרת שווי הנכס כאמור". כך, יבואו בגדר "נותני שירותי מטבע" גם העוסקים במסירת נכסים פיננסיים כהגדרתם בסעיף זה, הן כנגד שיק, שטר חליפין או שטר חוב והן כנגד שוברי כרטיסי חיוב.

כן מוצע להוסיף לרשימת נותני שירותי המטבע את מי שעיסוקו במסירת נכס פיננסי כנגד מטבע, לדוגמה מי שעוסק בהמרתם של מזומנים בשיק בנקאי. עוד מוצע להוסיף לרשימה האמורה את מי שעוסק במסירת נכסים פיננסיים כנגד המחאות זכויות ("פקטורינג"). עם זאת, מוצע להחריג לענין זה, מסירת נכסים פיננסיים בידי תאגיד שמתקיימים לגביו התנאים המצטברים הקבועים בהגדרה "חברה ארזות" המוצעת בסעיף 1 לחוק (הדומה להגדרה שנקבעה בחוק מס הבולים על מסמכים, התשכ"א – 1961).

- (2) בסעיף קטן (ב), בסופו יבוא "ואולם רשאי הרשם לפטור נותן שירותי מטבע שמתן שירותי מטבע אינו עיסוקו היחיד, מציון מספר הרישום כאמור, בתנאים כפי שיוורה";
- (3) בסעיף קטן (ג), המילים "ולפי מספר הרישום של התעודה המקורית" – יימחקו.

16. בסעיף 111 לחוק העיקרי, במקום "לפניו" יבוא "בכתב". תיקון סעיף 111

17. בסעיף 111 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א) –

(א) בפסקה (2), במקום "ואם הוא תאגיד", יבוא "והנהנה אם ישנו, ואם נותן שירותי המטבע הוא תאגיד –";

(ב) בפסקה (3), במקום "לפי פרק זה" יבוא "לפי חוק זה";

(2) בסעיפים קטנים (ב) ו-(ד), במקום "לפניו" יבוא "בכתב";

(3) בסעיף קטן (ה), אחרי "שנושא משרה בתאגיד" יבוא "או בעסק שאינו תאגיד", ובמקום "לפניו" יבוא "בכתב";

(4) בסעיף קטן (ו), במקום "ועל מנהל סניף" יבוא "או בעסק שאינו תאגיד", ובמקום "נגדם" יבוא "נגדו".

18. בסעיף 111(א) לחוק העיקרי, אחרי פסקה (1) יבוא:

"(א1) מוסר פרטים כוזבים בבקשה לרישום נותן שירותי מטבע לפי סעיף 111 או בהודעה לרשם לפי סעיף 111(א) עד (ג)."

19. בסעיף 111(א) לחוק העיקרי, אחרי פסקה (7) יבוא:

"(8) לענין סוחר באבנים יקרות – המפקח על היהלומים שמינה השר כמשמעותו בסעיף 8(א);"

ד ב ר י ה ס ב ר

(7) הסמכת הרשם למחוק נותן שירותי מטבע מהמרשם במקרה של הפרת הוראות לפי החוק – סעיף 111 לחוק מפרט את המקרים שבהם רשאי הרשם למחוק נותן שירותי מטבע מהמרשם, ובין השאר, לפי פסקה (3) כאשר – "נותן שירותי מטבע הפר הוראה אחרת לפי פרק זה".

מוצע בסעיף 117(ב) להצעת החוק, לקבוע כי הרשם יהיה רשאי למחוק נותן שירותי מטבע מהמרשם במקרה של הפרת הוראה לפי החוק, ולא דווקא לפי פרק ד'1. בכך יהיה כדי לאפשר לרשם למחוק נותן שירותי מטבע אם הפר הוראה כגון אי ביצוע חובות שנקבעו לגביו בצווים ובתקנות לפי החוק, ובכלל זה הפרת חובות המוטלות על נותן שירותי המטבע מכה צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של נותני שירותי מטבע), התשס"ב – 2002 בנסיבות הראויות, ואי תשלום האגרות החלות עליו בהתאם לתקנות איסור הלבנת הון (אגרות לענין נותני שירותי מטבע), התשס"ג – 2003.

(8) הוספת עבירה של מסירת פרטים כוזבים בבקשה לרישום – כיום, קובע סעיף 111 לחוק שעניינו עונשין, עבירה שדינה שנת מאסר על עיסוק במתן שירותי מטבע בלא רישום במרשם (סעיף 111(א) לחוק) וכן על אי מתן הודעה בכתב לרשם על שינויים כנדרש בסעיף 111(א) עד (ג) לחוק (סעיף 111(א) לחוק).

עוד מוצע בסעיף 15(3) להצעת החוק, כי לסניף חדש של נותן שירותי מטבע יינתן מספר רישום חדש, וזאת בניגוד למצב כיום, שלפיו רישום סניף חדש של נותן שירותי מטבע הוא לפי מספר הרישום של הסניף הקודם. התיקון האמור מוצע בשל הצורך בשמירת תיעוד לגבי סניפים שנסגרו.

בנוסף, מוצע בסעיף 15(1) להצעת החוק כי הרשם יוכל לתת תעודת רישום לתקופה קצובה בזמן, ולאחר תשלום כל האגרות כפי שנקבעו בתקנות, וזאת כדי לאפשר גביה יעילה של אגרות לפי החוק.

(6) תיקונים הנוגעים לאופן הטעון לפני הרשם – במצבים שונים המוסדרים בפרק ד'1 לחוק נקבע כי על הרשם לתת הזדמנות לנוגע בדבר לטעון את טענותיו בפניו. כך בעת סירוב לרשום נותן שירותי מטבע (סעיף 111 לחוק), בעת מחיקת נותן שירותי מטבע מהמרשם (סעיף 111(ב) לחוק), בטרם החלטה על התליית רישום נותן שירותי מטבע מהמרשם עד לסיום הליכים פליליים נגדו (סעיף 111(ד) לחוק) ובטרם החלטה על מחיקה מהמרשם בשל הרשעה בעבירה (סעיף 111(ה) לחוק).

בסעיפים 16 ו-17(2) ו-3(3) להצעת החוק מוצע להחליף את המילה "לפניו" או "בפניו" במילה "בכתב" כדי להבהיר כי הטעון לפני הרשם יכול שיעשה בכתב ולא רק בעל פה.

- (1) בסעיף קטן (ב)3, במקום "כי הדבר דרוש כדי למנוע הפרת הוראות" יבוא "כי הופרה הוראה מהוראות";
- (2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:
- "(ב)1 חובת ההזדהות לפי סעיף קטן (ב)2 לא תחול אם מילויה עלול לסכל את ביצוע הסמכות או לגרום לפגיעה בביטחוננו של המפקח או של אדם אחר; ואולם אם חלפו הנסיבות שמנעו מילוי חובת ההזדהות כאמור, ימלא המפקח חובה זו מוקדם ככל האפשר"
21. תיקון סעיף 12 בסעיף 12(2) לחוק העיקרי, במקום "מנהל אגף מכס ומע"מ" יבוא "המנהל כהגדרתו בפקודת מס הכנסה".
22. תיקון סעיף 13 בסעיף 13 לחוק העיקרי –
- (1) בסעיף קטן (א), אחרי "נגיד בנק ישראל" יבוא "השר כמשמעותו בסעיף 8א(א)";
- (2) בסעיף קטן (ב), אחרי "מבין עובדי משרדו" יבוא "ולענין ועדה שהקים השר כמשמעותו בסעיף 8א(א) – עובד שמינה השר כאמור, מבין עובדי משרדו, לאחר התייעצות עם הממונה";
- (3) בסעיף קטן (ג)1, במקום "ועם" יבוא "עם השר כמשמעותו בסעיף 8א(א) או עם" ובסופה יבוא "לפי הענין".
23. תיקון סעיף 14 בסעיף 14 לחוק העיקרי –
- (1) בכותרת השוליים, במקום "או 8" יבוא "עד 8א";
- (2) בסעיף קטן (א), במקום "סעיף 7" יבוא "סעיפים 7 עד 8א";
- (3) בסעיף קטן (ב), אחרי "8א" יבוא "או 8א(ה), לפי הענין".
24. תיקון סעיף 16 בסעיף 16(א) לחוק העיקרי, במקום "7, 8 או 9" יבוא "7 עד 9".

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע, בסעיף 18 להצעת החוק, לקבוע כי גם מסירת פרטים כוזבים בעת הגשת בקשה לרישום לפי סעיף 111 או בעת דיווח על שינויים לפי סעיף 111(א) עד (ג) תהיה בגדר עבירה.

סעיף 20 מוצע לתקן את סעיף 111 לחוק ולבצע בו מספר תיקונים הנוגעים לסמכויות פיקוח. בהתאם לסעיף 111 לחוק, על הממונה כהגדרתו בסעיף 111(ג) לחוק (המופקח על הבנקים – לגבי תאגיד בנקאי, יושב ראש רשות ניירות ערך – לגבי חברי בורסה ומנהלי תיקים וכיוצא בזה), למנות מפקחים לשם פיקוח על ביצוע הוראות החוק. סמכויות מפקחים אלה מנויות בסעיף 111(ד) לחוק.

סעיף 111(ב)2 לחוק קובע כי על המפקח חלה חובה להזדהות כמפקח בטרם כניסה למקום שבו הוא סבור כי פועל גוף בפיקוח. עם זאת, בחלק מהמקרים, בעצם הזדהותו של המפקח ככזה, יהיה כדי לסכל את ביצוע פעולת הפיקוח או כדי לפגוע בביטחוננו של המפקח או של אדם אחר. לפיכך מוצע בסעיף 111(ב)1 המוצע בסעיף 20 להצעת החוק לקבוע כי חובת ההזדהות כאמור לא תחול בנסיבות הנוכרות לעיל. עם זאת, יהיה על המפקח לקיים את חובת ההזדהות מוקדם ככל האפשר, בחלוף הנסיבות

עוד מוצע לתקן הוראת סעיף 111(ב)3 לחוק, כדי לדייק ולהבהיר כי תפיסת מסמכים בידי מפקחים כאמור תיעשה כאשר למפקח יש יסוד סביר להניח כי הדבר דרוש כדי לגלות הפרת הוראות פרק ג' לחוק (העוסק בחובות המוטלות על נותני שירותים פיננסיים ועל סוחרים באבנים יקרות) והפרת הוראות פרק ד' לחוק (העוסק בנותני שירותי מטבע). כלומר, כדי לחשוף מעשים שכבר בוצעו, ולא כדי למנוע מראש הפרות אפשריות. תיקון זה תואם את האמור בסעיף 111 לחוק, העוסק בדינו של מסמך שנתפס.

סעיף 21 וההגדרה "פקיד מכס" שבסעיף 1

בשל שינויים הנובעים מהקמת רשות המסים המאוחדת, יש צורך בהתאמת שמות בעלי התפקידים לענין הגורם המסמיך "פקיד מכס" כהגדרתו בסעיף 1 לחוק (סעיף 1 להצעת החוק, לענין זה – ר' תיקון ההגדרה "פקיד מכס" בסעיף 1 להצעת החוק) וכן בהתאמת זהותו של הממונה על אגף מכס ומע"מ כהגדרתו בסעיף 12(2) לחוק.

24. בסעיף 16(א) לחוק העיקרי, במקום "7, 8 או 9" יבוא "7 עד 9". תיקון סעיף 16
25. בסעיף 20 לחוק העיקרי – תיקון סעיף 20

(1) בכותרת השוליים, במקום "ערעור" יבוא "עתירה";

(2) סעיפים קטנים (א), (ב) ו-(ה) בטלים;

(3) בסעיף קטן (ג), במקום "בערעור" יבוא "בהגשת עתירה לבית משפט לענינים מינהליים על דרישה לתשלום עיצום כספי לפי פרק זה";

(4) בסעיף קטן (ד), במקום "התקבל הערעור" יבוא "התקבלה עתירה כאמור בסעיף קטן (ג)".

26. בסעיף 23 לחוק העיקרי, במקום "יחולו, בשינויים המחויבים", יבוא "יחולו" ואחרי "לפקודת הסמים המסוכנים" יבוא "בשינויים המחויבים ובשינוי זה: בסעיף 136(ב) לפקודה האמורה, בסופו יבוא "ואולם רשאי בית המשפט להאריך את התקופה האמורה בתקופות נוספות שלא יעלו על שלושה חדשים בכל פעם, ובלבד שתקופת תוקפו של הצו הזמני לא תעלה על שנה מיום שניתן; שופט של בית המשפט העליון רשאי לצוות על הארכת תקופת תוקפו של צו זמני לפי סעיף קטן זה, מעת לעת, לתקופה שלא תעלה על שלושה חודשים בכל פעם".

27. במקום סעיף 25 לחוק העיקרי יבוא:

"הגבלות על גילוי 25. (א) על אף ההוראות לפי חוק זה וכל דין אחר, אין לגלות כל מידע שיש בו כדי לחשוף את זהותו של מי שמסר דיווח לפי סעיפים 7 או 8 או שהיה מעורב בתהליך שקדם למסירת דיווח כאמור (בסעיף זה – גורם מדווח); לענין זה, "מידע" – לרבות מידע לגבי עצם הדיווח, וכן מידע הכלול בדיווח, מידע בדבר תהליך העיבוד של המידע הכלול בדיווח ברשות המוסמכת ומידע לאחר עיבודו כאמור, וכל מסמך או נתון שנעשה בו שימוש בתהליך עיבוד המידע.

ד ב ר י ה ס ב ר

השוני הקיים בין תקופת הסעד הזמני הנדרשת לצורך חילוט בתיקי הלבנת הון, לבין תקופת הסעד הזמני הנדרשת לצורך חילוט בתיקי סמים. לפיכך מוצע בסעיף 26 להצעת החוק לתקן את סעיף 23 לחוק ולקבוע כי בית המשפט יהיה מוסמך להאריך תקופה זו בתקופות נוספות שלא יעלו על שלושה חדשים, עד לתקופה כוללת של שנה מיום שניתן הצו הזמני. כמו כן מוצע לקבוע כי בית המשפט העליון יהיה מוסמך להורות על הארכת תקופת תוקף הצו הזמני אף מעבר לכך, וזאת בדומה להסדר שנקבע לענין זה בסעיף 23 לחוק מאבק בארגוני פשיעה, התשס"ג-2003.

סעיף 27 מוצע להחליף את סעיף 25 לחוק ולקבוע בסעיף 25 המוצע הוראות הנוגעות להגבלות לענין גילוי דיווח לפי סעיפים 6, 7 או 8 לחוק:

סעיף 25 לחוק כנוסחו היום קובע לאמור:

"הגבלות על גילוי דיווח

25. (א) על אף האמור בכל דין, אין לגלות, למעט למפקח שמונה לפי פרק ד', לצורך מילוי תפקידו, את זהותו של אדם שפעל כאמור בסעיף 6, אלא בהתאם לסעיף קטן (ב).

סעיפים 25 ו-45 עיצום כספי, בהתאם להחלטת ועדה להטלת עיצום כספי לפי פרק ה' לחוק, יוגש לבית משפט שלום.

מאחר שמדובר בביקורת על החלטה מינהלית, מוצע לקבוע שהערכאה שבה תיבחן החלטה זו, תהיה בית המשפט לענינים מינהליים, ולא בית משפט שלום, ולכן מוצע לתקן את סעיף 20 האמור ובמקביל לתקן גם את חוק בתי משפט לענינים מינהליים, התש"ס-2000.

סעיף 26 סעיף 23 לחוק מחיל על חילוט רכוש לפי פרק ו' לחוק את הוראות סעיפים 336 עד 336 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג – 1973 (להלן – פקודת הסמים).

בהתאם לסעיף 136(ב) לפקודת הסמים, תקפו של צו זמני לחילוט יפקע אם לא הוגש כתב אישום בתוך 90 ימים מיום שניתן.

תיקים שענינם הלבנת הון הם בדרך כלל תיקים מורכבים הכוללים חומר ראיות רב, ויש צורך לבטא את

(ב) אין אדם חייב למסור, ובית המשפט לא יקבל כראיה, מידע כאמור בסעיף קטן (א).

(ג) הוגש כתב אישום, ונכלל בחומר החקירה כמשמעותו בסעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982⁹ (בסעיף זה – חוק סדר הדין הפלילי) מידע שאין לגלותו לפי סעיף קטן (א), יחולו ההוראות כמפורט להלן, לפי הענין:

(1) אם תוכנו של אותו מידע נכלל בחומר החקירה באופן שאין בו כדי לגלות את זהות הגורם המדווח כאמור בסעיף קטן (א) או שהוא מכיל רק ניתוח של המידע בידי הגורם המדווח – לא יחולו לענין המידע הוראות סימן ג' בפרק ד' לחוק סדר הדין הפלילי (בסעיף זה – הוראות בדבר עיון בראיות התביעה);

(2) בכל מקרה אחר – יחולו לענין אותו מידע ההוראות בדבר עיון בראיות התביעה, על אף הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב), ואולם חזקה היא כי חשיפתו של המידע עלולה לפגוע בענין ציבורי חשוב, כאמור בסעיף 45 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971¹⁰ (להלן – פקודת הראיות).

(ד) הוראות סעיף זה לא יחולו בכל אחד מאלה:

(1) בהליך משפטי, לפי חוק זה, בשל הפרת חובת דיווח או בשל דיווח כוזב או מטעה – לגבי מידע הנוגע להפרה או לדיווח כאמור; לענין זה, "הליך משפטי" – לרבות הליך לפני ועדה להטלת עיצום כספי שהוקמה לפי סעיף 13;

ד ב ר י ה ס ב ר

– לגבי דיווח שהתקבל במשטרה לפי סעיף 6(א)(1) לחוק – מדובר בדיווח אשר מעביר אדם למשטרת ישראל, ומזכה את המדווח בפטור מאחריות פלילית לעבירה של איסור עשיית פעולה ברכוש אסור לפי סעיף 4 לחוק.

ככלל, בהתייחס לכל סיטואציה שבה עולה חשש כי חשיפת זהותו של מקור מידע כלשהו תעלה חשש לשלומ, קיימת אפשרות להוצאת תעודת חיסיון בהתאם לפרק ג' לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א – 1971 (להלן – פקודת הראיות). הוצאת תעודת חיסיון כאמור נתונה לביקורת שיפוטית בהתאם להוראות פרק ג' האמור, ומהווה איזון בין החשש לשלום המדווח, לבין זכות הנאשם לקבל את חומר החקירה הקיים נגדו.

מוצע, לאמץ את נקודת האיזון האמורה גם במקרה של דיווח לפי סעיף 6 לחוק, ולפיכך מוצע כי לא תהיה התייחסות ספציפית למקרה זה של דיווח לפי סעיף 6(א)(1) לחוק ויחולו במקרה זה הכללים הרגילים הנהוגים בהתאם לפרק ג' לפקודת הראיות.

– לגבי דיווח שהתקבל ברשות על ידי הגורמים המדווחים לפי החוק – בניגוד למדווחים בהתאם לסעיף 6(א)(1) לחוק,

(ב) דיווח שהתקבל במשטרה לפי סעיף 6(1) או במאגר המידע לפי סעיף 7(ד), לא ייחשב כחומר חקירה לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב – 1992 ולא יהיה קביל כראיה בכל הליך משפטי, למעט –

(1) בהליך משפטי לפי חוק זה בשל הפרת חובת דיווח לפי סעיף זה או בשל דיווח כוזב או מטעה לפי חוק זה;

(2) כחומר מודיעיני שיוצג לעיון שופט בלבד במהלך דיון בבקשה לצו שיפוטי.

זכות העיון בחומר החקירה הוכרה בפסיקה כזכות שתכליתה לאפשר לנאשם לקיים את הזכות למשפט הוגן, באופן שתינתן לו אפשרות מלאה להכין את הגנתו נגד האישומים המיוחסים לו (ר' דברי כב' השופטת בייניש (כתוארה אז) בבש"פ 9322/99 מסארווה נ' מדינת ישראל, פ"ד נ"ד (1) 376 בעמ' 382, וההפניות שם). לפיכך, לאור מהותה של זכות זו, וחשיבותה לצורך הגנה על זכויות נאשמים, מוצע לשנות את האיזונים שנקבעו בענין זה בסעיף 25 לחוק, ובכלל זה ההתייחסות לדיווחים שהועברו למשטרת ישראל ולרשות אשר עשויים להיות הבסיס להעמדה לדין פלילי, כמפורט להלן:

⁹ ס"ח התשמ"ב, עמ' 43.

¹⁰ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.

- (2) בהליך משפטי בשל הפרת חובת סודיות לפי סעיף 331 – לגבי מידע הנוגע להפרה כאמור.
(ה) אין בהוראות סעיף זה כדי למנוע –

- (1) העמדה של מידע לעיונה של הרשות המוסמכת או הממונה כהגדרתו בסעיף 111ג, או העברה של מידע לרשות או לממונה כאמור, לצורך מילוי תפקידיהם לפי חוק זה;
(2) העמדה של מידע לעיון שופט בלבד במהלך דיון בבקשה לצו שיפוטי, ובלבד שהמידע יוחזר לאחור העיון.

ד ב ר י ה ס ב ר

התשמ"ב-1982 (להלן – חסד"פ), נכלל מידע שיש בו כדי לחשוף את זהות הגורם המדווח, יחולו ההוראות האלה:

– לגבי מידע המצוי בדיווחים המועברים מהגורמים המדווחים לרשות, אשר תוכנו ניתן להעברה באופן שלא יחשוף כי לדיווח לרשות היה חלק בהליך (כגון: מידע בנקאי, אשר אותו ניתן לקבל בדפי חשבון אשר יוצגו על פי צו בית משפט) – מוצע לקבוע כי המידע שבדיווחים לא יהווה חומר חקירה שיש חובה למסרו לפי סעיף 74 לחסד"פ, להבדיל מדפי החשבון שנמסרו מכח צו בית משפט. אותו הסדר מוצע גם לגבי מידע שאינו אלא ניתוח של הגורם המדווח לגבי מידע שתוכנו נכלל בחומר החקירה. בשני המקרים האמורים, תוכן המידע או הבסיס לניתוח המידע על ידי הגורם המדווח מצוי בחומר החקירה שיועמד לעיון הנאשם, ולפיכך לפי הסדר זה, הדבר היחיד שנמנע מידעת הנאשם בשל הסדר זה היא העובדה שלגורם המדווח לרשות היה חלק בהתפתחות החקירה, וכפועל יוצא החשש לפגיעה בהגנת הנאשם הוא מוערי.

– במקרים שבהם לא ניתן לקבל את תוכן המידע בדרך אחרת, או שהוא מבוסס על ניתוח של מידע אשר אינו יכול להתקבל בדרך אחרת – לדוגמה: עובדות אחרות שאותן קלט הגורם המדווח בחושי, או מידע על דברים שאמר הלקוח לפקיד הבנק, שבשלם סבר הפקיד כי מדובר בפעולה בלתי רגילה המחויבת בדיווח, עולה חשש כי העדר חשיפת המידע לפני הנאשם עלול לפגוע בזכותו למשפט הוגן (כגון – במקרה שבו תהיה אי התאמה בין דברים שאמר הפקיד במסגרת דיווח על פעולה בלתי רגילה, לעומת דברים שימסור מאוחר יותר בהודעה במשטרה). מוצע כי במקרים אלה תיקבע בחוק חוקה שלפיה חשיפתו של המידע עלולה לפגוע בענין ציבורי חשוב, כמשמעותו של מונח זה בסעיף 45 לפקודת הראיות. המשמעות היא כי, ככלל, יהיה מקום להוציא תעודת חיסיון על מידע זה. עם זאת, החוקה הקבועה בסעיף זה אינה חוקה חלוטה, ולפיכך, יש מקום לשיקול דעת בכל מקרה לגופו, האם אכן יש מקום להוציא תעודת חיסיון. בנוסף, תתאפשר תקיפתה של תעודת חיסיון, בהליך המעוגן בפקודת הראיות כדי להביא להסרת החיסיון.

יצוין כי בהסדר המוצע אין כדי לפגוע בהוראות חיסיון וסודיות אחרות (כגון, הוצאת תעודת חיסיון לפי סעיף 44 לפקודת הראיות).

הגורמים המדווחים בהתאם לסעיף 7 לחוק – בנקים, חברי בורסה, מנהלי תיקים, מבטחים וסוכני ביטוח, קופות גמל, נותני שירותי מטבע ובנק וכן סוחרים באבנים יקרות לפי סעיף 8א המוצע – חבים בחובת דיווח. כל אחד מגורמים אלה חב בחובת דיווח בהתאם לצווים שהוצאו לגביו, מכח סעיף 7 לחוק (ר', לדוגמה הצו הבנקאי). הפרה של חובת דיווח אלה עלולה לגרום להטלתו של עיצום כספי, בהתאם לסעיף 14 לחוק.

יוזכר כי דיווחים לרשות מגורמים אלה, החייבים בחובת דיווח, כוללים דיווחים הן על פעולות לפי קריטריונים אובייקטיביים (ר', לדוגמה, סעיף 8 לצו הבנקאי) והן דיווחים בשל היות הפעולה המדווחת נחזית כבלתי רגילה (ר', לדוגמה, סעיף 9 לצו הבנקאי). דיווחים אלה הם כלי חשוב במאבק בהלבנת ההון, שכן הם מאפשרים עיבוד של מידע רב המגיע לרשות המורכב כאמור גם מדיווח על פעולות לגיטימיות. נוכח דברים אלה, קיים אינטרס ציבורי בקביעת הסדר שיאפשר לגורמים המדווחים הגנה מפני חשיפת העובדה שהם היו הגורם המדווח. זאת, במטרה לאפשר לגורמים המדווחים להעביר דיווחים לרשות באופן שוטף בלא חשש מחשיפת העובדה שחקירה ספציפית התחילה עקב דיווח זה. בהתחשב במכלול האינטרסים שצוינו לעיל – הזכות למשפט הוגן לעומת האינטרס הציבורי בהגנה על זהות הגורם המדווח בנוגע לאותם גורמים שעליהם הוטלה חובת דיווח שוטפת כאמור, מוצע לקבוע את ההסדר הבא:

ככלל, קובע סעיף 25(א) המוצע, כי לגבי דיווחים שיועברו בידי הגורמים המדווחים תיקבע הוראת סודיות ולפיה אין לגלות כל פרט ומידע שיש בו כדי לחשוף את זהותו של מי שדיווח, או שהיה מעורב בתהליך שקדם למסירת הדיווח שהועבר לפי סעיף 7 או 8א. כמו כן, קובע סעיף 25(ב) המוצע הוראה במישור הראייתי ולפיה מידע החושף את זהות המדווח הוא מידע שעליו חל חיסיון.

עם זאת, קובע סעיף 25(ג) המוצע כי בשלב שבו מוגש כתב אישום, יש לאזן באופן הראוי בין זכות הנאשם למשפט הוגן לבין האינטרס הציבורי שיש באי חשיפת העובדה שהמידע הגיע לרשויות החוק בידי הגורמים המדווחים. לשם כך מוצע לקבוע כי אם הוגש כתב אישום, ובחומר החקירה כהגדרתו בסעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב],

(1) במקום כותרת השוליים יבוא "סמכויות פקיד מכס לגילוי עבירות לפי חוק זה";

(2) בסעיף קטן (ג), במקום "ר-33" יבוא "ר-32(ב)";

(3) בסעיף קטן (ד)(1), במקום "117(ב)(3)" יבוא "117(ב)(1) או (3) עד (8) או 117(ב)(1)".

29. בסעיף 28 לחוק העיקרי, במקום "של הדיווחים שיתקבלו" יבוא "שיכלול את המידע המתקבל ברשות המוסמכת" ובמקום "ולאבטחת" יבוא "ולאבטחת".

30. בסעיף 29(ב) לחוק העיקרי, במקום הסיפה החל במילים "תעבד את המידע" יבוא "תרכז את המידע שבמאגר וכן תעבד, תנתח ותאבטח את המידע כאמור, והכל כדי לסייע לרשויות בישראל ולרשויות מסוגה במדינות אחרות, במניעה ובגילוי של עבירות לפי חוק זה ושל עבירות הנוגעות למימון טרור, בהתאם לסמכויותיה לפי חוק זה".

ד ב ר י ה ס ב ר

ערך מוסף שאותו מוצע, בסעיף 37 להצעת החוק, לכלול כעבירות מקור.

סעיף 29 סעיף 28 לחוק קובע לאמור:

"28. שר המשפטים יקים, במשרד המשפטים, מאגר מידע של הדיווחים שיתקבלו לפי חוק זה ולפי חוק איסור מימון טרור (בחוק זה – מאגר המידע): השר יקבע כללים לניהול המאגר ולהבטחת המידע שבו".

בהתאם להצעת חוק זו, המידע המועבר לפי החוק לרשות כולל, מעבר לדיווחים, גם מידע נוסף כגון מידע המגיע לרשות ביוזמת גופים המוסמכים לקבל מידע מהרשות.

לפיכך מוצע לציין מפורשות כי מאגר המידע כולל מידע שהתקבל לפי החוק, ובכך לשקף נכונה את מהות המידע הנמצא במאגר.

סעיף 30 סעיף 29(ב) לחוק, המתייחס לתפקידה של הרשות, קובע כך:

"הרשות המוסמכת תנהל את מאגר המידע, תעבד את המידע שבמאגר ותאבטח אותו, תחליט בדבר העברת המידע לגורם המוסמך לפי חוק זה לקבלו ותעבירו לגורם כאמור, הכל לשם יישום חוק זה וחוק איסור מימון טרור".

מאז הקמתה של הרשות בפברואר 2002 נצבר ניסיון רב בנוגע להפעלתה. יצוין כי הרשות הוכרה על ידי גורמים בינלאומיים כמו ארגון ה-FATF כיחידה מינהלית למודיעין פיננסי, כמשמעות מונח זה ב-40 המלצות ה-FATF, שפורסמו ביוני 2003. עוד יצוין כי הרשות הוכרה כיחידה מינהלית כאמור גם על ידי ארגון EG-MONT – ארגון בלתי פורמלי, שחברות בו יחידות מודיעין פיננסי ממדינות רבות, אשר מטרתו להוות פורום משותף לשיפור שיתוף הפעולה הבינלאומי בין היחידות השונות כדי לקדם את המאבק בהלבנת הון ומימון טרור. לאור זאת יש מקום להבהיר ולפרט מהו תפקידה של הרשות מעבר לאמור בסעיף 29(ב) האמור.

מוצע כי ההוראות המיוחדות המוצעות לענין הגשת כתב אישום לא יחולו כאשר עצם הדיווח הוא פרט מהותי לעבירה בשלה מוגש כתב האישום, דהיינו – בהליך משפטי בשל הפרת חובת דיווח או דיווח כוזב (בדומה לאמור כיום בסעיף 25(ב)(1) לחוק). לרבות בהליך בפני ועדת עיצומים, וכן בהליך משפטי בשל הפרת חובת סודיות לפי סעיף 31 לחוק.

למען הסר ספק, מוצע להבהיר מפורשות בסעיף 25(ה) המוצע כי אין בהוראות סעיף 25 כדי למנוע העמדה לעיון או העברה של מידע לרשות או לממונה כהגדרתו בסעיף 11 לחוק, לצורך מילוי תפקידיהם לפי חוק זה. עוד מוצע כי במהלך דיון בבקשה לצו שיפוטי, תתאפשר העמדתו של מידע לעיון שופט גם מתוך הדיווחים שהועברו לרשות בידי הגורמים המדווחים, וזאת בדומה לאמור כיום בסעיף 25(ב)(2) לחוק, ובלבד שהמידע יוחזר לאחר העיון. הדבר נדרש, לדוגמה, כדי לאפשר קבלת צו שיפוטי אף אם לא היה סיפק בידי הרשות החוקרת לקבל את המידע שהועבר אליה מהדיווח לרשות באמצעות דפי חשבון בנק.

יצוין כי ההסדר המוצע יחול גם במקרה של דיווח משלים שיועבר לרשות בידי גוף מדווח לפי סעיף 30א המוצע בסעיף 32 להצעת החוק (הסדר המצוי כיום בסעיף 31(ג) לחוק). באותם מקרים שבהם יהיה במידע לגבי הדיווח המשלים כדי להשליך על גילוי זהותו של המדווח לפי סעיפים 7 או 8 לחוק.

למען הסר ספק, מוצע לקבוע מפורשות כי לתובע סמכות לעיין במידע שמקורו ברשות כדי לבחון האם יש מקום לבקש הוצאתה של תעודת חיסיון כאמור בסעיף זה, שכן ברור כי מידע כאמור חייב להיות גלוי בפני התובע, כדי שיוכל לשקול האם יש מקום להוציא תעודת חיסיון כאמור (ר' סעיף 30(ג) המוצע בסעיף 21(3) להצעת החוק).

סעיף 28 סעיף 27 לחוק קובע כי פקיד מכס חוקר כהגדרתו בסעיף זה, מוסמך לחקור, בין השאר, עבירות על סעיפים 3 ו-4 לחוק שמקורן בעבירה, בניסיונות מחמירות, על סעיף 117(ב)(3) לחוק מס ערך מוסף, המהווה, כאמור, עבירת מקור. מוצע להרחיב את סמכותו של "פקיד מכס חוקר" לחקור עבירות הלבנת הון הנובעות מכל עבירות מס

(1) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

”(ב) (1) לצורך מניעה וחקירה של עבירות לפי חוק זה ולפי חוק איסור מימון טרור, רשאית הרשות המוסמכת להעביר לרשות חוקרת המוסמכת לחקור באותן עבירות, מידע מתוך מאגר המידע; העברת המידע תהיה על פי בקשה מנומקת, בהתאם לכללים שיקבע שר המשפטים בהסכמת השר הממונה על הרשות החוקרת; בכללים ייקבעו, בין השאר, בעלי התפקידים ברשות החוקרת שיהיו רשאים לבקש ולקבל את המידע; לענין זה, ”רשות חוקרת” – כל אחד מאלה:

- (1) המחלקה לחקירת שוטרים במשרד המשפטים;
- (2) משטרה צבאית חוקרת;
- (3) היחידה לחקירות פנים של חיל המשטרה הצבאית;
- (4) עובד רשות ניירות ערך שיושב ראש רשות ניירות ערך הסמיכו בהתאם לסעיפים 56א, 56ב, 56ג לחוק ניירות ערך;

ד ב ר י ה ס ב ר

(ב) חוקרי מצ”ח המוסמכים לחקור עבירות שנעברו בידי חיילים בשל היותם מוסמכים כקצינים בודקים לפי סעיף 252(א3) לחוק השיפוט הצבאי, התשט”ו–1955, וכן היחידה לחקירות פנים של חיל המשטרה הצבאית;

(ג) במסגרת הצעת חוק ניירות ערך (תיקון מס’ 27), התשס”ה–2005 (הצעות חוק הממשלה – 169, ס”ח התשס”ה, עמ’ 582). הוצע כי חוקר רשות ניירות ערך יוסמך לחקור עבירת הלבנת הון הנובעת מעבירת מקור שבסמכותו לחקור;

(ד) לענין חוקרים מקרב רשות המסים בישראל – פקיד מכס חוקר כהגדרתו בסעיף 27(ב) לחוק, ומי שהוסמך לחקור עבירות לפי החוק, שמקורן בעבירות לפי חוק מס ערך מוסף.

לפיכך מוצע לקבוע גורמים חוקרים אלה כ”רשויות חוקרות” הרשאיות לפנות בבקשה לקבל מידע מהרשות, וזאת לצורך חקירת ומניעת עבירות לפי החוק ולפי חוק איסור מימון טרור אשר בתחום סמכותם. כמו כן מוצע לקבוע הסדרים מתאימים הן לגבי הגשת הבקשה לרשות, והן לגבי בעלי התפקידים שיהיו מוסמכים לבקש ולקבל את המידע (בדומה להסדר שנקבע לענין זה בסעיף 30(ב) לחוק לגבי משטרת ישראל ובסעיף 30(ג) לחוק לגבי שב”כ). מוצע כי ההסדר לגבי כל אחת מהרשויות החוקרות ייקבע בידי שר המשפטים בהסכמת השר הממונה על הרשות החוקרת הרלוונטית (אם השר הממונה אינו שר המשפטים).

מוצע, כי בדומה להסדר הקבוע כיום לגבי משטרת ישראל והשב”כ, רשות חוקרת כאמור תוכל לכלול בבקשה המוגשת לרשות מידע המצוי בידה, לרבות מידע מהמרשם הפלילי (לסעיף 30(ב1)2) המוצע בסעיף 31(1).

מוצע, לפיכך לתקן את סעיף 29(ב) לחוק, ולקבוע בו את מכלול תפקידיה של הרשות: ריכוז המידע המתקבל לפי הוראות החוק, עיבודו, ניתוחו ואבטחתו, והכל כדי לסייע, בהתאם לסמכויותיה שבחוק זה, לרשויות אכיפת החוק בישראל ולרשויות מסוגה במדינות אחרות, בחשיפת עבירות לפי החוק ולפי חוק איסור מימון טרור.

סעיף 31 מוצע לתקן את סעיף 30 לחוק ולבצע בו כמה תיקונים הנוגעים להעברת מידע מהרשות המוסמכת, לפי בקשה או מיזמתה, כמפורט להלן:

(1) **הסמכת גורמים נוספים להגיש בקשות ולקבל מידע מהרשות** – בסעיף 30 לחוק פורטו הגורמים הרשאים להגיש בקשה לקבלת מידע מהרשות: משטרת ישראל (סעיף 30(ב) לחוק) – לגבי מידע הנדרש לצורך ביצוע הוראות החוק וחוק איסור מימון טרור; שירות הבטחון הכללי (להלן – שב”כ) (סעיף 30(ג) לחוק) – לגבי מידע הנדרש לצורך מניעה וחקירה של פעילות של ארגוני טרור וארגוני טרור מוכרזים, של מעשי טרור ושל מימון אירגונים או מעשים כאמור או של פגיעה בבטחון המדינה; רשות מסוגה של הרשות במדינה אחרת (סעיף 30(ו) לחוק) – לגבי מידע הנדרש לצורך ביצוע הוראות החוק וחוק איסור מימון טרור.

ואולם קיימים גורמים נוספים מלבד גורמים אלה, המוסמכים לחקור ולמנוע עבירות לפי החוק, ואלה הם:

(א) המחלקה לחקירת שוטרים במשרד המשפטים המוסמכת, בהתאם לסעיף 49ט לפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל”א–1971, לחקור עבירה המנויה בתוספת הראשונה לאותה פקודה, אשר בביצועה חשוד שוטר, ובכלל זה עבירות לפי החוק ולפי חוק איסור מימון טרור;

(5) פקיד מכס חוקר כמשמעותו בסעיף 27(ב);

(6) מי שהמנהל כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף הסמיכו, לפי סעיף 109(א) לחוק האמור, לענין עבירות לפי חוק זה שמקורן בעבירות לפי חוק מס ערך מוסף.

(2) הוראות סעיף קטן (ב)2(2) יחולו לענין בקשות לפי סעיף קטן זה, בשינויים המחויבים;”;

(2) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

”(1) לצורך ביצוע תפקידיהם של המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים (בחוק זה – המוסד) ושל אגף המודיעין במטה הכללי של צבא הגנה לישראל (בחוק זה – אמ”ן), בנוגע לפעילות של ארגוני טרור וארגוני טרור מוכרזים, בנוגע למעשי טרור ובנוגע למימון של ארגונים או מעשים כאמור, רשאית הרשות המוסמכת להעביר למוסד ולאמ”ן מידע ממאגר המידע; העברת המידע תהיה על פי בקשה מנומקת, בהתאם לכללים שיקבע שר המשפטים, בהסכמת ראש הממשלה – לגבי העברה למוסד, ובהסכמת שר הביטחון – לגבי העברה לאמ”ן; בכללים לפי סעיף קטן זה ייקבעו, בין השאר, בעלי התפקידים במוסד ובאמ”ן שיהיו רשאים לבקש ולקבל את המידע.

(2) הוראות סעיף קטן (ב)2(2) יחולו לענין בקשות לפי סעיף זה, בשינויים המחויבים.

(2ג) לצורך ביצוע הוראות פרקים ד’ ו-ה’, רשאית הרשות המוסמכת להעביר מידע ממאגר המידע לממונה כהגדרתו בסעיף 11 ו-12, לפי הענין.

(3ג) הרשות המוסמכת רשאית, לפי בקשת תובע, להעביר אליו מידע ממאגר המידע, לרבות מידע בדבר זהותו של מי שמסר דיווח לפי סעיפים 7 או 8א, הדרוש לו לצורך גיבוש כתב אישום או הכנת בקשה לצו שיפוטי בקשר לעבירה לפי חוק זה או לפי חוק איסור מימון טרור;”;

ד ב ר י ה ס ב ר

נוסף על כך, הוקם בפרק ה’ לחוק, שעניינו עיצום כספי, מנגנון של ועדות להטלת עיצומים כספיים (סעיף 13 לחוק), שתפקידו לדון בהפרת הוראות החלות על הגופים המדווחים, ולהטיל עליהם עיצומים כספיים בשל אותן הפרות (סעיף 14 לחוק).

קבלת מידע מהרשות חיונית ביותר לצורך תיקודם של שני מנגנונים אלה. על כן, מוצע להסמיך את הרשות להעביר מידע לממונה, כהגדרתו בסעיף 12 לחוק (המפקח על הבנקים – לענין תאגיד בנקאי, יושב ראש רשות ניירות ערך – לענין חבר בורסה ומנהל תיקים, המפקח על הביטוח – לענין מבטח וסוכן ביטוח, וכיוצא בזה), וכהגדרתו בסעיף 11 לחוק. הגדרת הממונה לפי סעיף 12 לחוק, רחבה יותר מזו שבסעיף 11 לחוק, שכן היא כוללת גם עובד של כל אחד מהגורמים הנזכרים שהוסמך על ידו (לסעיף 30(2ג) המוצע בסעיף 23(1) להצעת החוק).

(2) הוספת המוסד ואמ”ן כגורמים המוסמכים להגיש בקשות ולקבל מידע מהרשות – במסגרת חקיקת חוק איסור מימון טרור, תוקן החוק כדי לתת ביטוי לכך שהמטרה של מלחמה בטרור ובמימון הטרור היא מטרה מרכזית בחוק, לצד המטרה של מלחמה בהלבנת הון.

בהתאם למגמה זו, מוצע להוסיף את המוסד ואת אמ”ן כגורמים המוסמכים לקבל מידע מהרשות, בין לפי בקשתם ובין על פי יוזמת הרשות לפי סעיף 30(1) לחוק (לסעיף 30(1ג) המוצע בסעיף 31(2) להצעת החוק).

(3) העברת מידע מהרשות המוסמכת לממונה – בפרק ד’ לחוק שעניינו מפקחים וסמכויותיהם, הוקם מנגנון פיקוח על ביצוע הוראות החוק המורכב ממפקחים המפעילים את סמכויותיהם לגבי הגופים שבפיקוחם, כל אחד בתחומו, כגון בנקים, חברי בורסה ומנהלי תיקים (סעיף 11(ד) לחוק).

(3) אחרי סעיף קטן (ה) יבוא:

"(ה1) הרשות המוסמכת לא תעביר, לפי הוראות סעיפים קטנים (ב) עד (ג2) ו-(ה), מידע מן המרשם הפלילי";

(4) במקום סעיף קטן (ו) יבוא:

"(ו1) (1) לצורך ביצוע חוק זה וחוק איסור מימון טרור רשאית הרשות המוסמכת לבקש מרשות מסוגה במדינה אחרת (בסעיף זה – רשות זרה) מידע שיש בו כדי להצביע על מאפייני פעילות של הלבנת הון או של מימון טרור, וכן רשאית הרשות המוסמכת להעביר מידע כאמור ממאגר המידע לרשות זרה בתנאים אלה:

(א) הרשות הזרה לא תעשה שימוש במידע שיועבר לה פרט לעיבודו, ניתוחו או הצלבתו עם מידע המצוי בידיה ;

(ב) הרשות הזרה לא תעביר את המידע לאחז, לצורך עיבודו, ניתוחו או הצלבתו עם מידע אחז, ללא קבלת אישורה של הרשות המוסמכת;

(ג) קיימת הדדיות בין הרשות הזרה לרשות המוסמכת בענין העברת מידע בין הרשויות.

(2) העברת מידע לרשות זרה כאמור בפסקה (1) תהיה על פי בקשה מנומקת המפרטת את מירב הפרטים הנוגעים לבקשה המצויים בידי הרשות הזרה, או מיזמתה של הרשות המוסמכת.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 30(ו) לחוק קובע, לענין העברת מידע מהרשות לרשות מסוגה בחו"ל, לאמור:

"(ו) לצורך ביצוע חוק זה וחוק איסור מימון טרור רשאית הרשות המוסמכת להעביר מידע ממאגר המידע שבהנהלתה לרשות מסוגה במדינה אחרת, ולבקש מידע מרשות כאמור, ובלבד שהמידע מתייחס לרכוש שמקורו בעבירה כאמור בסעיף 2 או לרכוש טרור; הוראות חוק עזרה משפטית בין מדינות, התשנ"ח-1988, יחולו לענין זה."

לענין זה יצוין כי שר המשפטים אצל לראש הרשות את הסמכות לקבל בקשות לפי חוק עזרה משפטית בין מדינות, התשנ"ח-1988 (להלן – חוק העזרה המשפטית) (ר' י"פ 5045, התשס"ב, עמ' 1080), והיועץ המשפטי לממשלה אצל לראש הרשות את סמכותו להגיש בקשה לעזרה משפטית, בהתאם לסעיף 45(ב) לאותו חוק (ר' י"פ 5075, התשס"ב, עמ' 2366). לפיכך פועלת היום הרשות כ"רשות מוסמכת" לצורך הגשה וקבלה של בקשות מחו"ל, בהתאם להוראות חוק העזרה המשפטית.

כאמור, קיימת חשיבות רבה לאפשרות העברת מידע בין גופים אלה. (ר' לענין זה סעיף 9 למסמך ה-Principles for Information Exchange between Financial Intelligence Unit for Money Laundering and Terrorism Financing Cases של ארגון EGDMONT).

במקביל לרצון להקל על העברת מידע, נקבעו מגבלות לגבי השימוש האפשרי באותו מידע: המידע המועבר ישמש רק לצורך המטרה שלשמה התבקש, הוא לא יועבר

(4) העברת מידע מהמרשם הפלילי על ידי הרשות המוסמכת – מוצע להבהיר מפורשות כי בהתאם להוראות חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א-1981 (להלן – חוק המרשם הפלילי), הרשות לא תעביר מידע מן המרשם הפלילי במסגרת תשובה לבקשות לפי סעיפים 30(ב) עד (ג1) המוצעים, במסגרת העברת מידע לממונה לפי סעיף 30(ג2) המוצע, או במסגרת העברת מידע יוזמה (לסעיף 30(ה1) המוצע בסעיף 31(3) להצעת החוק).

(5) העברת מידע מהרשות לרשות מסוגה בחו"ל – במאה ה-21, העברת רכוש בין מדינות הינה קלה, ומסייעת למלביני ההון להערים על רשויות החוק. כדברי כב' השופט חשין בע"פ 4596/05 רוזנשטיין נ' מ"י:

"מציאות עבריינית זו מחייבת מערכות משפט ברחבי העולם לשכלל את מאבקן בפשיעה. דרכי פעולה ששימשו בעבר ואף הוכחו כיעילות, אין בהן די עוד. קם הצורך בחקיקת חוקים חדשים, המתמודדים עם תופעות שלא היו מוכרות...ניתן משנה תוקף לשיתוף פעולה בין-לאומי במאבק בפשיעה, וכל מדינה מצווה שלא לקפוץ את ידיה אל מול בקשות לסיוע מצד עמיתיה".

העברת מידע באופן יעיל בין מדינות היא נדבך מרכזי במאבק בהלבנת ההון, והוכרה ככזו גם ב-40 המלצות ה-FATF מיוני 2003. ברחבי העולם הוקמו יחידות - FIU (Financial Intelligence Units) וכחלק מהמאבק בהלבנת ההון ובמימון הטרור, יחידות אלה מעבירות מידע ביניהן, בהתאם לבללים שנקבעו בידי ארגון ה-FATF וארגון ה-EGDMONT, המאגדים יחידות אלה.

(3) ביקשה רשות זרה לעשות שימוש במידע שהועבר לה ממאגר המידע לפי הוראות פסקה (1), שלא לצורך עיבודו, ניתוחו או הצלבתו עם מידע אחר, רשאי היועץ המשפטי לממשלה או מי שהוא הסמיכו לכך, להתיר לרשות הזרה לעשות שימוש במידע לצורך המבוקש, אם שוכנע, על סמך הנימוקים שפורטו בבקשה, כי אינטרס ציבורי חשוב מצדיק זאת.”;

(5) בסעיף קטן (ז), במקום “או לשירות הביטחון הכללי” יבוא “לרשות חוקרת, לשירות הביטחון הכללי, למוסד או לאמ”ן”.

הוספת סעיף 30א .32 אחרי סעיף 30 לחוק העיקרי יבוא:

(1) “קבלת מידע מגופים 30א. (א) הועבר לרשות המוסמכת דיווח לפי סעיפים 7 או 8 ולא נכללו בדיווח כאמור פרטים שלפי אותם סעיפים על המדווח לכלול אותם בדיווחו, רשאי ראש הרשות המוסמכת או עובד הרשות המוסמכת שהוא הסמיכו לכך, לדרוש ממי שמסר את הדיווח כאמור את הפרטים החסרים.

(2) הועבר לרשות המוסמכת דיווח לפי סעיפים 7 או 8 לגבי פעולה שדווחה כפעולה בלתי רגילה כמשמעותה בצוים לפי הסעיפים האמורים, וסבר ראש הרשות המוסמכת, על סמך מידע המצוי במאגר המידע, כי לשם קבלת החלטה בדבר הצורך בהעברת מידע ממאגר המידע לפי סעיף 30 דרוש מידע נוסף לגבי האדם שביצע את אותה פעולה, רשאי ראש הרשות המוסמכת לדרוש ממי שמסר את הדיווח מידע נוסף כאמור.

ד ב ר י ה ס ב ר

להתיר שימוש במידע זה, אם שוכנע כי אינטרס ציבורי חשוב מצדיק זאת (לסעיף 30ו) המוצע בסעיף 30(4).

(6) העברת מידע לצורך חקירת עבירות נוספות – סעיף 30(ז) לחוק קובע, בין השאר, כי:

“מידע שהועבר למשטרת ישראל או לשירות הבטחון הכללי לפי חוק זה, לא ייעשה בו שימוש אלא לשם ביצועו של חוק זה וחוק איסור מימון טרור, לשם הגנה על בטחון המדינה או לשם המלחמה בארגוני טרור, בארגוני טרור מוכרזים ובמעשי טרור...”

נוכח הוספת הגורמים הרשאים לקבל מידע מהרשות יש צורך לתקן את סעיף 30(ז) כך שיחולו על גורמים אלה, דהיינו על הרשויות החוקרות כהגדרתן בסעיף 30(ב) המוצע, ועל המוסד ואמ”ן, הכללים הקיימים כיום לגבי משטרת ישראל ושב”כ לענין השימוש במידע שמסרה הרשות (לסעיף 30(ז) המוצע בסעיף 30(5)).

סעיף 32 סעיף 31 לחוק קובע, בסעיף קטן (ג) לאמור:

“(ג) ראש הרשות המוסמכת רשאי לדרוש מהגופים שמוטלים עליהם חובות לפי פרק ג’, מידע הדרוש לרשות כדי להשלים דיווח שהתקבל במאגר המידע, או הקשור לדיווח כאמור והמתייחס לאדם שלגביו התקבל הדיווח.”

לצד שלישי, ולא ייעשה בו שימוש בהליך מינהלי שיפוטי או במסגרת חקירה ללא קבלת הסכמת הרשות שממנה התקבל המידע.

כיום, הוראות בדבר העברת מידע מהרשות לרשות זרה, כפופות לחוק העזרה המשפטית כאמור בסעיף 30(ו) לחוק. נוכח הצורך להתאים את ההוראות האמורות, לסטנדרט המקובל במישור הבין-לאומי ולפרקטיקה שהתפתחה במישור הבינלאומי בתחום זה, מוצע כי במקום ההכפפה של העברת המידע ובקשתו כאמור לחוק העזרה המשפטית, ייקבעו ההסדרים בנוגע למידע כאמור – בחוק. מוצע לקבוע בסעיף 30(ו) המוצע את התנאים שלפיהם תהיה הרשות רשאית לבקש ולהעביר מידע שיש בו כדי להצביע על מאפייני פעילות של הלבנת הון או של מימון טרור: העברת המידע תהיה על סמך בקשת הרשות הזרה המפרטת את מירב הפרטים שברשותה או ביוזמת הרשות בארץ; המידע יועבר רק לצורך עיבוד, ניתוח והצלבה עם מידע המצוי בידי הרשות הזרה; המידע לא יועבר לצד שלישי לצורך עיבודו, ניתוחו או הצלבתו עם מידע אחר אלא באישורה של הרשות; המידע יועבר רק אם יש הדדיות בין הרשות לרשות הזרה. מוצע לקבוע כי אם הרשות הזרה תבקש לעשות שימוש במידע מעבר לשימוש שצוין לעיל, רשאי היועץ המשפטי לממשלה או מי שהוא הסמיך לכך

(ב) סבר ראש הרשות המוסמכת, על סמך מידע המצוי במאגר המידע, כי לשם קבלת החלטה בדבר הצורך בהעברת מידע ממאגר המידע לפי סעיף 30 דרוש מידע נוסף, רשאי הוא לפנות לבית משפט שלום בבקשה לצוות על מי שמוטלת עליו חובת דיווח לפי סעיפים 7 או 8 למסור לרשות המוסמכת מידע נוסף, הדרוש כאמור.

תיקון סעיף 31

33. בסעיף 31 לחוק העיקרי –

(1) בכותרת השוליים, בסופה יבוא "מגופים ציבוריים";

(2) בסעיף קטן (א), במקום "אכיפתו" יבוא "ביצועו";

(3) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(1ב) הרשות המוסמכת רשאית לדרוש מכל אחד מהמפורטים להלן מידע הדרוש לה לצורך ביצועו של חוק זה או של חוק איסור מימון טרור, וכל אחד מהמפורטים להלן רשאי, על אף האמור בכל דין, למסור לרשות המוסמכת, על פי דרישתה או מיוזמתה, מידע כאמור, למעט מידע מן המרשם הפלילי, והכל בהתאם לכללים לפי סעיף 32 (א3);

(1) כל אחד מהגופים שלהם רשאית הרשות המוסמכת להעביר מידע ממאגר המידע לפי סעיף 30(ב), (1)(1) עד (4), (ג) או (1ג);

(2) הממונה כהגדרתו בפסקה (1) להגדרה "הממונה" שבסעיף 12 או עובר שלו כאמור בפסקה (3) להגדרה האמורה.

(2) הרשות המוסמכת רשאית לכלול בדרישה לפי סעיפים קטנים (א) או (ב), ובנימוקה לדרישה כאמור, מידע מתוך מאגר המידע, למעט מידע מן המרשם הפלילי";

ד ב ר י ה ס ב ר

לעיל, רשאי ראש הרשות לפנות לבית משפט שלום בבקשה לצוות על גוף מדווח למסור לרשות מידע נוסף (לסעיף 33א(ב) המוצע).

סעיפים בסעיפים אלה מוצעים כמה תיקונים בסעיף 31 33 ו-35(4) לחוק בענינים אלה:

(1) העברת מידע לרשות על ידי הגופים המוסמכים לקבל מידע כדי להבטיח דיאלוג בין הגורמים השונים במטרה לשפר את האכיפה, מוצע לקבוע, כי בנוסף להעברת מידע על ידי גורמי האכיפה (דהיינו – משטרת ישראל והשב"כ) במסגרת בקשה לקבלת מידע בהתאם לסעיפים 30(ב) ו-1(ג) לחוק, יהיו רשאים הגופים המוסמכים לקבל מידע לפי החוק מהרשות (להלן – הגופים המוסמכים) למסור מידע לרשות לצורך ביצוע החוק גם שלא במסגרת בקשה כאמור, וזאת כדי להעשיר את בסיס הנתונים במאגר המידע של הרשות.

מוצע כי מסירת מידע כאמור תעשה בהתאם לשיקול דעתם של הגופים המוסמכים, אם ביזמתם, ואם לפי בקשת הרשות. עוד מוצע, כי מסירת מידע כאמור תיעשה על אף הוראות כל דין ספציפי (כגון סעיף 65 לחוק בנק ישראל, התשי"ד–1954, או סעיף 101 לפקודת הבנקאות, 1941).

סעיף זה עורר שאלות באשר לפרשנות שיש לתת לביטוי "להשלים דיווח" שנקבע בו, והתברר שההסדר בו אינו שלם. לפיכך מוצע להוסיף את סעיף 30א המוצע ולקבוע בו הסדר ברור העונה על צרכי הרשות בכל הנוגע לקבלת מידע מגופים מדווחים.

ככל שמדובר בהשלמה "טכנית" של מידע החסר בדיווח – רשאית הרשות לפנות לגוף המדווח, ולדרוש מידע החסר בדיווח (לסעיף 30א(1) המוצע).

עם זאת, כאשר מדובר בדיווח שהועבר לרשות לא מחמת היותה של הפעולה חייבת בדיווח בהתאם לגודלה וסוגה, אלא כאשר מדובר בדיווח על פעולה בלתי רגילה, למשל לפי סעיף 9 לצו הבנקאי, וכאשר על בסיס המידע המצוי ברשות קיים יסוד סביר להניח כי מידע נוסף לגבי אותו אדם דרוש על מנת לבסס החלטה בדבר הצורך בהעברת מידע לפי סעיף 30 לחוק, רשאי ראש הרשות לפנות לאותו גוף ממנו התקבל הדיווח, לצורך קבלת מידע נוסף לגבי אותו אדם (לסעיף 30א(2) המוצע).

בנוסף, אם יש יסוד סביר להניח כי מידע נוסף דרוש כדי לבסס החלטה בדבר הצורך בהעברת מידע לפי סעיף לחוק, במקרים שאינם נופלים בגדר המקרים המתוארים

(4) במקום סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ג) לצורך ביצוע תפקידיה לפי סעיף 29 רשאית הרשות המוסמכת לקבל מידע גם מגופים ציבוריים כהגדרתם בסעיף 23(1) לחוק הגנת הפרטיות התשמ"א-1981¹¹, שאינם מפורטים בסעיף קטן (ב)1(1), בהתאם להוראות החוק האמור."

ביטול סעיף 31 34. סעיף 31 לחוק העיקרי – בטל.

תיקון סעיף 32 35. בסעיף 32 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א) –

(א) האמור בו יסומן כפסקה (1), ובה, במקום "פרקים" יבוא "סימן ב' בפרק ג' ופרקים";

(ב) אחרי פסקה (1) יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

(ב) מסירת המידע היא לגוף ציבורי הרשאי לדרוש אותו מידע על פי דין מכל מקור אחר;

(2) מגוף ציבורי למשרד ממשלתי או למוסד מדינה אחר, או בין משרדים או מוסדות כאמור, אם מסירת המידע דרושה למטרת ביצוע כל חיקוק או למטרה במסגרת הסמכויות או התפקידים של מוסר המידע או מקבלו;

ואולם לא יימסר מידע כאמור שניתן בתנאי שלא ימסר לאחרי."

מוצע כי, בהתאמה לעקרונות הקבועים בסעיף זה, למען הסר ספק, יצוין מפורשות שלצורך ביצוע תפקידיה, רשאית הרשות לקבל מידע מגופים ציבוריים כהגדרתם בסעיף 23 לחוק הגנת הפרטיות, שאינם נכללים בסעיף 31(ב)1(1) המוצע. יצוין כי כאמור ברישה של סעיף 32 לחוק הגנת הפרטיות, אין בסעיף קטן זה כשלעצמו כדי לאפשר העברת מידע אשר נאסר בחיקוק (לסעיף 31(ג) המוצע בסעיף 33(4)).

סעיף 34 נוכח הסדרת ערוץ העברת המידע כאמור לעיל בין הרשות לרשויות חוקרות וגופים מוסמכים, מוצע לבטל את סעיף 31 לחוק שעניינו גם כן בהעברת מידע לרשות. וזו לשונו של סעיף 31, שמוצע לבטלו:

"קבלת דיווח"

31. (א) ממונה כהגדרתו בסעיף 11 ויג ומנהל אגף מכס ומע"מ יעבירו לראש הרשות המוסמכת דיווחים תקופתיים על פעולותיהם לענין יישום הוראות חוק זה.

(ב) שר המשפטים, בהסכמת נגיד בנק ישראל, והשר האחראי על הממונה, יקבע את הכללים והמועדים להעברת הדיווחים לרשות המוסמכת."

סעיף 35(2) סעיף 32, שענינו ביצוע ותקנות, קובע בסעיף קטן (א)1 לאמור:

כמו כן מוצע כי הגופים אשר ייקבעו כגופים המוסמכים יהיו, בנוסף למשטרת ישראל ולשב"כ, גם הגורמים האלה: מח"ש; מצ"ח; היחידה לחקירות פנים של חיל המשטרה הצבאית ועובד רשות ניירות ערך שהוסמך בידי יושב ראש רשות ניירות ערך – בהתאם לאמור בסעיף 30(ב) המוצע; המוסד ואמ"ן – בהתאם לאמור בסעיף 30(ג) המוצע; הממונים – כהגדרתם בסעיף 12(1) לחוק – (שהם המפקח על הבנקים לענין תאגיד בנקאי, יו"ר רשות ניירות ערך לגבי חבר בורסה ומנהל תיקים, המפקח על הביטוח לענין מבטח וסוכן ביטוח וכיו"ב כאמור בסעיף 11 לחוק), וכן עובד שהוסמך להיות ממונה כאמור, לפי סעיף 12(3) לחוק, בהתאם לאמור בסעיף 30(2) המוצע.

לפי המוצע, העברת מידע כאמור תעשה בהתאם לכללים שיקבעו. כן מוצע לקבוע בסעיף 35(4) להצעת החוק, כי בכללים אלה ייקבעו הוראות לענין קבלת אישור ממי שמסר מידע למאגר המידע בטרם העברת המידע בידי הרשות המוסמכת לגורם אחר, וזאת גם אם המידע הועבר שלא במסגרת ההליך המוצע בסעיף 31(ב) כנוסחו בהצעת החוק.

(2) קבלת מידע בידי הרשות מגופים ציבוריים אחרים – חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981 (להלן – חוק הגנת הפרטיות), מסדיר, בין השאר, העברת מידע בין גופים ציבוריים. וכך קובע סעיף 23 לחוק הגנת הפרטיות:

"סיוג לאיסור"

23. מסירת המידע מותרת, על אף האמור בסעיף 23, אם לא נאסרה בחיקוק או בעקרונות של אתיקה מקצועית –

(1) בין גופים ציבוריים, אם נתקיים אחד מאלה:

(א) מסירת המידע היא במסגרת הסמכויות או התפקידים של מוסר המידע והיא דרושה למטרת ביצוע חיקוק או למטרה במסגרת הסמכויות או התפקידים של מוסר המידע או מקבלו;

¹¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 128.

"(2) השר כמשמעותו בסעיף 8א(א) ממונה על ביצוע סימן ב' בפרק ג', והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו";

(2) בסעיף קטן (א1) –

(א) האמור בו יסומן כפסקה (1), ובה, במקום "וכן אגרה שנתית" יבוא "אגרה שנתית, וכן תשלומים אחרים בעבור שירותים שנותן הרשם לפי חוק זה";
(ב) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(2) לא שילם נותן שירותי מטבע אגרה שנתית שהיה עליו לשלם לפי פסקה (1) עד תום השנה שבעדה היה עליו לשלמה, יותלה רישומו במרשם החל במועד שנקבע לכך בהתראה שמסר לו הרשם, עד לתשלום האגרה והתוספת לאגרה";

(3) בסעיף קטן (2א), אחרי פסקה (2) יבוא:

"(3) השר כמשמעותו בסעיף 8א(א) ממונה על ביצוע פרק ד' לענין סוחר באבנים יקרות, והוא רשאי, לענין סוחר כאמור, בהתייעצות עם שר המשפטים ועם השר לביטחון הפנים, להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו";

(4) אחרי סעיף קטן (2א) יבוא:

"(3א) שר שבאחריותו נמצא גוף מהגופים כמפורט בפסקה (1) של סעיף 31 (ב) או שר שבאחריותו נמצא הממונה כאמור בפסקה (2) של אותו סעיף, ולענין המפקח על הבנקים – נגיד בנק ישראל, יקבע בהסכמת שר המשפטים ובהתייעצות עם השר לביטחון הפנים, כללים לענין העברת מידע מאחד הגופים או מהממונה כאמור, לרשות המוסמכת, לפי הוראות סעיף 31(ב), וכן לענין העברת מידע שהועבר מאחד מאלה מהרשות המוסמכת לאחר, ובכלל זה לענין חובת קבלת אישורו של מי שמסר מידע כאמור לרשות המוסמכת, בטרם העברתו לאחר";

תיקון סעיף 33

36. בסעיף 33 לחוק העיקרי –

(1) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) השר כמשמעותו בסעיף 8א(א), בהתייעצות עם שר המשפטים והשר לביטחון הפנים, רשאי, בצו, לשנות את תוספת ראשונה א' ותוספת שלישית א'";

(2) בסעיף קטן (ג), בסיפה, במקום "יעוגלו לכפולות של 5,000" יבוא "יעוגלו למספר השקלים החדשים השלמים הקרוב המתחלק ב-5,000; סכום שניתן על פי האמור בסעיף קטן זה לעגלו כלפי מעלה וכלפי מטה, יעוגל כלפי מטה".

ד ב ר י ה ס ב ר

הסדר זה דומה להסדר המופיע בחיקוקים נוספים, כגון: סעיף 42(ד) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה–2005, וסעיף 58(ד) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה–2005.

סעיף 36(2) בסעיף 33(ג) לחוק נקבעה שיטת עדכון הסכומים הנקובים בתוספת השניה והרביעית לחוק, סכומים אלה נוגעים לסוגי הרכוש המהווים רכוש אסור ולסכומי כספים החייבים בדיווח בעת כניסה לישראל או יציאה ממנה, בהתאמה. בסעיף האמור צוין כי הסכומים המעודכנים יעוגלו לכפולות של 5,000. מוצע לציין מפורשות כי הסכום המעודכן יעוגל למספר השקלים החדשים השלמים הקרוב המתחלק ב-5,000. כן מוצע לציין

"(א1) שר האוצר ממונה על ביצוע פרק ד', והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו; כן רשאי שר האוצר לקבוע אגרות לענין רישום נותן שירותי מטבע במרשם נותני שירותי מטבע, תיקון הרישום, הענקת תעודות רישום לסניפים ושינויין של תעודות רישום, וכן אגרה שנתית".

מוצע להוסיף לסעיף האמור ולפיה שר האוצר יוסמך לקבוע גם תשלומים נוספים, כגון: תשלום בעד עיון, צילום, אימות מסמכים, קבלת מידע וכיו"ב (לסעיף 35(2)א).

עוד מוצע לקבוע כי אם נותן שירותי מטבע לא שילם אגרה שנתית לאחר תום השנה שבעדה היא אמורה להיות משולמת, יותלה רישומו במרשם עד לתשלום האגרה והתוספת לאגרה (לסעיף 32(1א)2) המוצע בסעיף 35(2)ב).

- (1) בפרט (9), במקום "393" יבוא "א393";
 (2) בפרט (17), במקום "עבירה לפי סעיף 117(ב)(3)" יבוא "עבירות לפי סעיפים 117(ב)(1) ו-117(ב)(8) עד (3)".

"תוספת ראשונה א"

(סעיף 1)

סוגי אבני חן

1. קורונדום (לרבות רובי וספיר) (Corundum including rubies and sapphires)
2. בריל (לרבות אמרלד ואקווהמרין) (Beryl including emeralds and aquamarines)
3. כריסובריל (Chrysoberyl)
4. ספינל (Spinel)
5. טופז (Topaz)
6. זירקון (Zircon)
7. טורמלין (Tourmaline)
8. גרנט (Garnet)
9. קריסטלין קווארץ (Crystalline quartz)
10. קריפטוקריסטלין קווארץ (Cryptocrystalline quartz)

ד ב ר י ה ס ב ר

להתחמק מתשלום מס. ואלה העבירות בסעיף 117 לחוק מס ערך מוסף שמוצע להוסיפן כעבירות מקור:

"(ב) עשה אדם מעשה מן המפורטים להלן במטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס, דינו – מאסר 5 שנים או כפל הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן – חוק העונשין):

- (1) מסר ידיעה כוזבת או מסר דו"ח או מסמך אחר הכוללים ידיעה כאמור;
 ...
- (4) הוציא תעודת זיכוי או מסמך הנחזה כתעודת זיכוי, מבלי שהיה רשאי לעשות כן;
- (5) ניכה מס תשומות בלי שיש לו לגביו מסמך כאמור בסעיף 38;
- (6) הכין, ניהל או הרשה לאחר להכין או לנהל, פנקסי חשבונות כוזבים או רשומות אחרות כוזבות;
- (7) זייף, הסתיר, השמיד או שינה פנקס או מסמך אחר שנדרש לנהלו או למסרו, או שהרשה או שלא מנע מאחר לעשות כאמור;
- (8) השתמש בכל מרמה או תחבולה או שהרשה לאחר להשתמש בהן או עשה מעשה אחר.

כי במקרה שבו הסכום המעודכן נמצא בנקודת האמצע בין שתי כפולות של 5,000 (כגון: 82,500 שקלים חדשים), העיגול יתבצע לסכום הנמוך יותר.

סעיף 37 בהתאם לפרט 9 לתוספת הראשונה לחוק, עבירות הגניבה המצויות בסימן א' לפרק י"א לחוק העונשין הן עבירות מקור. מפרט זה נשמטה העבירה של גניבת בקר ומקנה לפי סעיף 393 לחוק העונשין, המהווה מקרה ייחודי של גניבה, שלגביו נקבעה רמת ענישה חמורה יותר מזו של גניבה בלא מאפיין זה. לפיכך, מוצע להוסיף עבירה זו לתוספת הראשונה (לפסקה (1)).

בהתאם לפרטים 15 ו-17 לתוספת הראשונה לחוק נקבעו עבירות המס הבאות כעבירות מקור: עבירות של הברחת טובין לפי סעיפים 211 ו-212 לפקודת המכס ועבירה לפי סעיף 117(ב)(3) לחוק מס ערך מוסף שנעברה בנסיבות מחמירות.

מוצע להרחיב את העבירות לפי חוק מס ערך מוסף, שייקבעו כעבירות מקור, ולהוסיף לתוספת הראשונה לחוק את העבירות בחוק האמור המצביעות על ביצוע עבירות חוזרות או על התחמקות מתשלום מס בסכומים גבוהים, כאשר הן מבוצעות בנסיבות מחמירות (עבירות שדינן עד 7 שנות מאסר), המתאפיינות בשימוש במרמה וזיוף כדי

11. אוליבין (Olivine)
12. פרידוט (Peridot)
13. טנזניט (Tanzanite)
14. ג'דייט (Jadeite jade)
15. נפריט (Nephrite jade)
16. ספורדומן (Spodumene)
17. פלדספר (Feldspar)
18. טורקיז (Turquoise)
19. לאפיס לאזולי (Lapis lazuli)
20. אופל (Opal).

הוספת תוספת
שלישית א'

39. אחרי התוספת השלישית לחוק העיקרי יבוא:

"תוספת שלישית א"

(סעיף 8אג)

גופים שחברות בהם מאפשרת הקלה בזיהוי הלקוח במסגרת ביצוע עסקה באבנים יקרות

(1) בורסת היהלומים הישראלית בע"מ;

(2) הבורסה – הלשכה הישראלית לאבני חן ויהלומים בע"מ.

תיקון פקודת
הסמים המסוכנים

40. בפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973¹² –

(1) בסעיף 136 –

(א) בסעיף קטן (א), בהגדרה "בית המשפט", המילה "המחוזי" –
תימחק;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 40 סעיף 23 לחוק מחיל על חילוט רכוש לפי החוק את ההסדרים הקבועים בסעיפים 36 עד 336 לפקודת הסמים בשינויים המחויבים, ובכלל זה את סעיף 136 לפקודת הסמים.

סעיף 136(א) לפקודת הסמים קובע לאמור:

"(א) הוגש כתב אישום או הוגשה בקשה לחילוט אזרחי, רשאי בית המשפט, על פי בקשה חתומה בידי פרקליט מחוז המפרט את הרכוש שאת חילוטו מבקשים, לתת צו זמני בדבר – מתן ערבויות מטעם הנאשם, או אדם אחר המחזיק ברכוש, צוי מניעה, צוי עיקול או הוראות בדבר צעדים אחרים שיבטיחו את האפשרות של מימוש החילוט, לרבות הוראות לאפוטרופוס הכללי או לאדם אחר בדבר ניהול זמני של הרכוש (להלן בסעיף זה – צו זמני); לענין זה, "בית המשפט" – בית המשפט המחוזי שלפניו הוגשו כתב האישום או התובענה, לפי הענין."

(ב) מי שפעל במטרה להביא לכך שאדם אחר יתחמק או ישתמט מתשלום מס שאותו אדם חייב בו, דינו – מאסר 5 שנים.

"נסיבות מחמירות" מוגדרות בסעיף 117(ב)(3) לחוק מס ערך מוסף, כך:

"בסעיף זה, "נסיבות מחמירות" – אחת מאלה:

(1) העבריון הורשע בעבירה לפי סעיפים קטנים (ב) או (בו), וטרם חלפו שלוש שנים מיום הרשעתו בדיון;

(2) נגד העבריון הוגשו למעלה מ-6 אישומים בשל עבירות לפי סעיפים קטנים (ב) או (בו), בתקופה של שלוש שנים;

(3) העבריון, במעשיו, הביא להתחמקות או להשתמטות מתשלום מס, בסכום העולה על כפל הסכום הקבוע כקנס בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין" (לפסקה (2)).

¹² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 27, עמ' 526.

(ב) בסעיף קטן (ב), במקום "בית המשפט המחוזי" יבוא "בית משפט מחוזי" ואחרי "בטרם הוגש כתב אישום" יבוא "או בטרם הוגשה בקשה לחילוט אזרחי";

(ג) במקום סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ד) (1) על החלטת בית משפט שלום לפי סעיף זה ניתן לערער לפני בית משפט מחוזי אשר ידון בערעור בשופט אחד; על החלטת בית משפט מחוזי לפי פסקה זו ניתן לערער לפני בית המשפט העליון, אם ניתנה רשות לכך מאת שופט של בית המשפט העליון; בית המשפט העליון ידון בערעור כאמור בשופט אחד.

(2) על החלטת בית משפט מחוזי לפי סעיף זה כערכאה ראשונה ניתן לערער לפני בית המשפט העליון שידון בערעור בשופט אחד.

(3) ערעורים לפי סעיף זה יוגשו בתוך 30 ימים מיום שהודעה ההחלטה למערה:"

(2) בסעיף 36(ב) –

(א) בפסקה (5), אחרי "תפקידי" יבוא "פרקליטות המדינה" ובמקום "והמכס" יבוא "ואגף המכס והמע"מ שברשות המסים בישראל".

(ב) אחרי פסקה (6) יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

בסעיף 36(א) לפקודת הסמים נקבע כי רכוש שחולט לפי פקודת הסמים יופקד בידי האפוטרופוס הכללי בקרן שתנוהל על ידו.

בסעיף 23 לחוק נקבע כי גם רכוש שחולט וקנסות שהוטלו לפי החוק, לרבות עיצומים כספיים, יופקדו בקרן זו, ובמקביל תוקנה פקודת הסמים ונקבע כי כספי הקרן האמורה יופנו גם לצורך ביצוע תפקידי המשטרה, המכס והרשות.

מאחר שלביצוע מטרותיו של החוק שותפות רשויות רבות נוספות על אלה המנויות לעיל כגון – פרקליטות המדינה, יחידת נתני שירותי מטבע במשרד האוצר, רשות ניירות ערך ובנק ישראל, יש מקום לאפשר שימוש בכספי קרן החילוט גם לפעילותיהם של גופים נוספים אלה. לפיכך, מוצע לתקן את סעיף 36(ב) לפקודת הסמים כדי לאפשר הפניית כספי הקרן האמורה לכלל פעילות הרשויות הנדרשת לצורך ביצוע הוראות החוק.

קביעה מפורשת של פרקליטות המדינה כגורם שאליו ניתן להפנות את כספי הקרן האמורה מוצעת, לאור העובדה שפעילות הפרקליטות אינה קשורה למגזר מדווח מסוים, אלא למכלול הפעילות הקשורה לאכיפת החוק, בדומה לפעילות משטרת ישראל והרשות באשר לאכיפת הוראות החוק (לפסקה (2)).

מאחר שבית המשפט מוגדר כבית המשפט המחוזי, במקרים שבהם כתב האישום מוגש לבית משפט שלום, נקבע בפסיקה כי אין בית משפט המוסמך לתת צו זמני כאמור בסעיף זה (ר' ב"ש (באר שבע) 2002/00 אבי כהן נ' מ"י תקדין מחוזי 2000 (1) 1178). סעיף 23 לחוק מחיל את סעיף 136 האמור גם על הליכי חילוט וסעדים זמניים לפי החוק, ולפיכך נמצא כי במקרים שבהם כתב האישום מוגש בשל עבירה על סעיף 4 לחוק, עבירה שבסמכות בית משפט שלום, אין בית משפט מוסמך לתת צו זמני כאמור בסעיף 136 (א) לאחר הגשת כתב אישום.

לפיכך, מוצע לקבוע כי הסמכות לתת צו זמני לאחר הגשת כתב אישום תהיה בידי בית המשפט שאליו הוגשו כתב האישום או התובענה, לפי הענין, לרבות בית משפט שלום.

במקביל, מוצע להחליף את סעיף 136(ד) לפקודת הסמים, ולקבוע כי יתאפשר ערעור על החלטת בית משפט לערכאה גבוהה יותר, כאשר במקרה שבו ההחלטה הראשונה ניתנה על ידי בית משפט שלום, תהיה אפשרות להגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון כערכאת ערעור שניה.

עוד מוצע להבהיר כי הסמכות למתן צו זמני בהתאם לסעיף 136(ג) לפקודת הסמים, היא לא רק בטרם הגשת כתב אישום אלא גם בטרם הגשת בקשה לחילוט אזרחי (לפסקה (1)).

"(7) מימון פעילות שמבצע גוף ציבורי שאינו מנוי בפסקאות (5) או (6) לצורך ביצוע חוק איסור הלבנת הון, התש"ס – 2000 (בפסקה זו – חוק איסור הלבנת הון); לענין זה, "גוף ציבורי" – משרדי הממשלה, או תאגיד שהוקם על פי דין הממלא תפקיד לפי חוק איסור הלבנת הון."

41. בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975, בסעיף 109(א), ברישה, אחרי "או התקנות לפיו" יבוא "או כדי להבטיח ביצועו של חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000, בנוגע לעבירות לפיו שמקורן בעבירות על חוק זה."

תיקון חוק
המרשם הפלילי
ותקנת השבים

42. בחוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א-1981¹³ –

(1) בתוספת הראשונה, במקום פרט (ל) יבוא:

"(ל) ראש הרשות המוסמכת כמשמעותה בסעיף 29(א) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000, ועובדי הרשות המוסמכת שהוא הסמיכם לכך, לצורך קבלת החלטה בדבר העברת מידע ממאגר המידע לפי סעיף 30(ב) עד (ג), (ה) ו-(ו) לחוק האמור;"

(2) בתוספת השלישית, אחרי פרט (ד) יבוא:

"(ה) ראש הרשות המוסמכת כמשמעותה בסעיף 29(א) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000, ועובדי הרשות המוסמכת שהוא הסמיכם לכך, לצורך קבלת החלטה בדבר העברת מידע ממאגר המידע לפי סעיף 30(ב) עד (ג), (ה) ו-(ו) לחוק האמור."

תיקון חוק בתי
המשפט

43. בחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984¹⁴ –

(1) בתוספת הראשונה, בחלק א', במקום פרט (6) המתחיל במילים "עבירה לפי סעיף 3 לחוק איסור הלבנת הון" יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

החלטה בדבר העברת מידע לפי בקשת כל אחד מהגורמים המוסמכים לבקש מידע מהרשות (מצ"ח, מח"ש, חוקר רשות ניירות ערך שב"כ, מוסד, אמ"ן, או רשות זרה או לצורך קבלת החלטה בדבר העברה יזומה של מידע בידי הרשות, במסגרת סעיף 30(ה) לחוק.

לפיכך, מוצע להוסיף את הרשות לתוספת הראשונה לחוק המרשם הפלילי, כך שיתאפשר לרשות לקבל מידע בנוגע להרשעות ותיקים תלויים ועומדים (לפסקה (1)).

בנוסף, מוצע להוסיף את הרשות לתוספת השלישית לחוק המרשם הפלילי, כך שהרשות תהיה מוסמכת לקבל מידע מהמרשם הפלילי גם לגבי החלטה שלא לחקור או שלא להעמיד לדין, או על מקרה שבו עוכבו הליכים, בהתאם לסעיף 11א לחוק המרשם הפלילי (לפסקה (2)).

סעיף 43 לאור השינוי המוצע בענישה בעבירת איסור הלבנת הון לפי סעיף 3 לחוק, מוצע להוסיף את סעיף 3(ב)(1) ו-(3) לחוק בנוסח המוצע כפי שמובא בסעיף 2 להצעת החוק (עבירות שדינן 5 ו-7 שנות מאסר בהתאמה) לחלק א' בתוספת השנייה לחוק בתי המשפט [נוסח משולב],

סעיף 41 כאשר חוקר מס ערך מוסף חוקר את העבירות שאותן הוא מוסמך לחקור, ועולה במהלך החקירה חשד לעבירת הלבנת הון הנובעת מעבירה כאמור, יהיה זה בלתי יעיל לפצל את החקירה כך שהחקירה הנוגעת להלבנת הון תיעשה בידי משטרת ישראל, והדעת נותנת כי יש מקום שאותו גורם יקיים במאוחד את החקירה הן לגבי עבירת המקור והן לגבי עבירת הלבנת הון הקשורה בה. לפיכך, מוצע בסעיף 41 להצעת החוק, לבצע תיקון עקיף בחוק מס ערך מוסף ולקבוע כי חוקר מס ערך מוסף יהיה מוסמך לחקור גם עבירות לפי החוק, שמקורן בעבירות על חוק מס ערך מוסף.

סעיף 42 בסעיף 30(ב) לחוק נקבע כי במסגרת בקשה מנומקת לקבלת מידע רשאית משטרת ישראל לכולל בבקשת מידע אותה היא מפנה לרשות גם מידע מן המרשם הפלילי.

ואולם הרשות זקוקה לקבלת מידע מהמרשם הפלילי לא רק במסגרת הבקשות לקבלת מידע המוגשות לה בידי המשטרה. קבלת מידע כאמור יכול שתדרש לצורך קבלת

¹³ ס"ח התשמ"א, עמ' 382.

¹⁴ ס"ח התשמ"ד, עמ' 198.

7. עבירה לפי סעיף 3(א) או לפי סעיף 3(ב) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000;

(2) בתוספת השניה, בחלק א', בסופו יבוא:

"עבירות לפי חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000, הקבועות בסעיפים 3(ב)(1) ו-3(3)."

44. תיקון חוק עזרה משפטית בין מדינות
בחוק עזרה משפטית בין מדינות, התשנ"ח-1998¹⁵, בסעיף 33(א)(2), במקום "או הושג יבוא הושג", במקום "או כתוצאה מביצוע העבירה" יבוא "כתוצאה מביצוע העבירה או שנעברה בו עבירה לפי חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000".

45. תיקון חוק בתי משפט לענינים מינהליים
בחוק בתי משפט לענינים מינהליים, התש"ס-2000¹⁶, בתוספת הראשונה, בפרט 32, אחרי פסקה (1) יבוא:

"(2) עיצום כספי – החלטה של ועדה לפי פרק ה' לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000".

46. תיקון חוק איסור מימון טרור
בחוק איסור מימון טרור, התשס"ה-2005¹⁷, בסעיף 48 –

(1) בסעיף קטן (א), במקום "בסעיף 7" יבוא "בסעיפים 7 או 8א";

(2) בסעיף קטן (ג), אחרי "לפי סעיף 8 לחוק האמור" יבוא "או אחראי למילוי החובות בתאגיד שהוא סוחר באבנים יקרות, שמונה לפי סעיף 8א(ה)";

ד ב ר י ה ס ב ר

בישראל. בענין זה קובע סעיף 33(א) לחוק העזרה המשפטית לאמור:

"(א) הרשות המוסמכת רשאית, לבקשת מדינה אחרת, לפנות לבית המשפט ולבקש אכיפתו של צו חילוט זר ושל רכוש הנמצא בישראל אם נתקיימו כל אלה:

הצו ניתן בשל עבירה, שאילו נדונה בישראל היתה מהווה אחת העבירות המנויות בתוספת השניה (להלן בסימן זה – העבירה);

מצאה הרשות כי הרכוש שלגביו ניתן צו החילוט הזר שימש או נועד לשמש אמצעי לביצוע העבירה או אמצעי כדי לאפשר את ביצוע העבירה, או הושג, במישרין או בעקיפין, כשכר העבירה, או כתוצאה מביצוע העבירה".

מוצע להוסיף לחלופות המנויות בסיפה של סעיף 33(א)(2) גם רכוש שנעברה בו עבירה לפי החוק, וזאת כדי להסיר ספק כי במסגרת הפעלת סעיף 33 לחוק העזרה המשפטית ניתן לחלט את הרכוש המולבן בעצמו, אף אם אינו נכנס לגדר שאר החלופות המצוינות בסעיף 33(א)(2) האמור.

התשמ"ד-1984 (להלן – חוק בתי המשפט), כך שפרקליט מחוז יוכל לקבוע כי כתב אישום בשל עבירות אלה יוגש לבית המשפט המחוזי, ולא לבית משפט השלום, וזאת מכוח סמכותו של פרקליט מחוז בהתאם לסעיף 51(א)(1) לחוק בתי המשפט (לפסקה (2)).

כיום, מנויה העבירה על סעיף 3 לחוק בחלק א' של התוספת הראשונה לחוק בתי המשפט, ולפיכך, בהתאם לסעיף 37(ב) לחוק בתי המשפט, למרות שדינה של עבירה על סעיף 3 לחוק הוא 10 שנות מאסר, ברירת המחדל היא כי הדיון בה בבית המשפט המחוזי ייערך בדין יחיד. לאור השינוי המוצע בענישה בעבירה זו, מוצע לתקן גם את חלק א' של התוספת הראשונה לחוק בתי המשפט, כך שרק העבירה על סעיף 3(א) וסעיף 3(ב)(2) – שדינן 10 שנות מאסר, בהתאם למוצע, יימנו בתוספת זו. יובהר, כי במקרים שבהם יחליט פרקליט מחוז להגיש כתב אישום לבית משפט מחוזי בשל עבירה על סעיף 3(ב)(1) או (3), בהתאם לסמכות המוצעת לעיל, הדיון ייערך בדין יחיד, וזאת בהתאם להוראת סעיף 37(ג) לחוק בתי המשפט.

סעיף 44 במסגרת העזרה המשפטית שמעניקה מדינת ישראל למדינות זרות בתחום הפלילי נקבעת האפשרות של ביצוע צו חילוט זר כלפי רכוש הנמצא

¹⁵ ס"ח התשנ"ח, עמ' 356.

¹⁶ ס"ח התש"ס, עמ' 190.

¹⁷ ס"ח התשס"ה, עמ' 76.

(3) בסעיף קטן (ד), במקום "תאגיד בנקאי וכל גוף" יבוא "תאגיד בנקאי, גוף" ואחרי "לחוק האמור" יבוא "וסוחר באבנים יקרות".

47. (א) תחילתו של סימן ב' בפרק ג' לחוק העיקרי בנוסחו בסעיף 8 לחוק זה וכן תחילתו של סעיף 111(א) (8) לחוק העיקרי בנוסחו בסעיף 19 לחוק זה, ביום כניסתו לתוקף של צו לפי סעיף 8א(א) לחוק העיקרי, בנוסחו בסעיף 8 לחוק זה.

תחילה והוראת מעבר

(ב) על אף הוראות סעיף 14 לחוק העיקרי, בנוסחו בסעיף 23 לחוק זה, בשנה הראשונה שלאחר תחילתו של סימן ב' בפרק ג' לחוק העיקרי, לא יוטל עיצום כספי על המפר את ההוראות לפי הסימן האמור, ותישלח לו הודעה בכתב על ההפרה.

